

Listayhtiöiden taloudellinen raportointi 4.12. ja 8.12. klo 9–12.30

Ohjelma

- 9.00 Eurooppalainen valvonta- ja sääntelyjärjestelmä
osastopäällikkö Jarmo Parkkonen
- 9.20 10 vuotta IFRS-informaatiota sijoittajille
johtava tilinpäätösasiantuntija Virpi Haaramo
- 10.00 IFRS-tilinpäätösvalvonta
■ Vuoden 2014 valvontahavainnot
■ Valvonnan kohdentuminen vuonna 2015
toimistopäällikkö Tiina Visakorpi
- 10.30 ESMAn¹ uudet valvontaohjeet
tilinpäätösasiantuntija Riitta Pelkonen
- 10.40 Kahvitauko
- 11.00 Tilinpäätösinformaatio yhtiön heikossa taloudellisessa tilanteessa
tilinpäätösasiantuntija Laura Heinola
- 11.30 Yrityshankinnat ja konsolidointistandardit
■ ESMAn selvitys IFRS 3:n soveltamisesta Euroopassa
tilinpäätösasiantuntija Nina Lindeman
- 12.00 Tiedonantovelvollisuuden sääntelystä ja valvonnasta
johtava asiantuntija Ville Kajala, markkinavalvojat Anu Lassila-Lonka ja Minna Toivaihen
- 12.30 Tilaisuus päättyy

¹Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen

Eurooppalainen valvonta- ja sääntelyjärjestelmä

Jarmo Parkkonen, osastopäällikkö

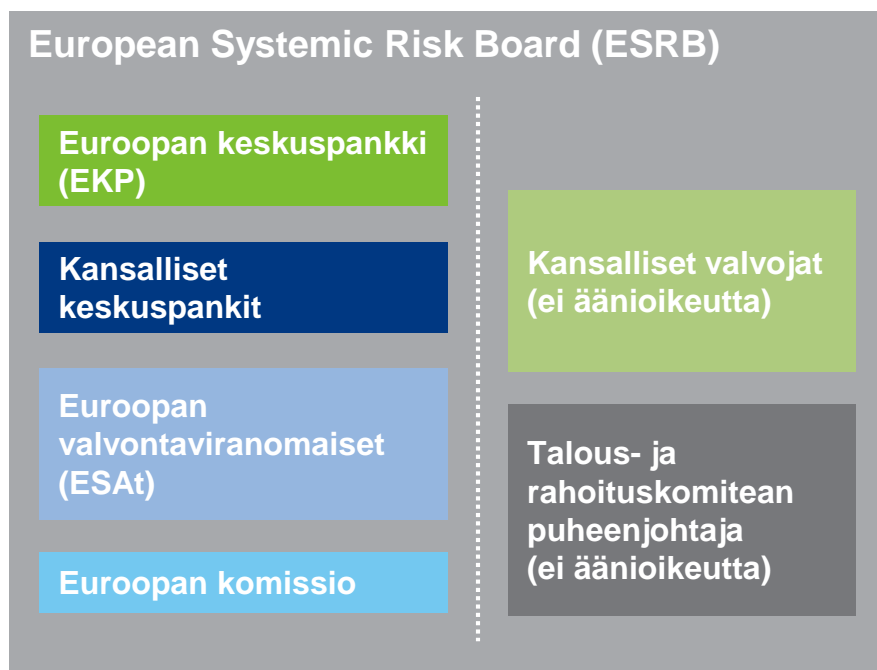

EU:n finanssivalvonnan kehikko

“Mikrotason” valvonta

“Makrotason” valvonta

Yhteinen valvontamekanismi - Single Supervisory Mechanism (SSM)

Euroalueen pankkien vakavaraisuusvalvonta

- Kasvava osa EU-säätelystä täysharmonisoituja asetuksia
 - Tulkinnatkin halutaan tehdä EU-tasoisina
 - ⇒ Yhtenäisempi soveltaminen
 - ⇒ Jähmeämpi prosessi tulkintojen tekemiseen varsinkin uusien säätelyalueiden osalta
- ESMAn rooli valvonnan yhtenäistäjänä kasvaa
 - ESMAn ohjeet (guidelines) ja lausunnot (opinions) valvojille
 - Vertaisarviointi (peer review)
 - Valvojan arviointi yksittäistapauksissa (Breach of Union Law)
 - Valvonnan vuotuinen suuntaaminen (esim. IFRS-valvonnassa)
- ⇒ Kansallinen liikkumavara valvonnassa kapenee

Taso 1
Komissio / Neuvosto / EP

- Puitedirektiivi/-asetus

Taso 2
Komissio / ESA:t

- Säädösvallan siirto
- Täytäntöönpanosäädökset

Taso 3
ESA:t

- ESOjen ohjeet, suositukset ja muut toimenpiteet
- Valvojen välinen yhteistyö

Taso 4
Komissio

- Komission tehostettu täytäntöönpano

2-tason sääntelyn vaihtoehdot

Säädösvallan siirto

Täytäntöönpanosäädökset

Komission
säädös-
valmistelu

Delegoidut säädökset

- ESMA antaa neuvon komissiolle
- Komissio valmistelee
- Komission asetus (tai direktiivi)

Komission täytäntöönpanosäädökset

- ESMA antaa neuvon komissiolle
- Komissio valmistelee
- Komission asetus (tai direktiivi)

Sitovat
tekniset
standardit
(BTS)

Tekniset sääntelystandardit (RTS)

- ESMA valmistelee
- Komission asetus tai päätös

Tekniset täytäntöönpanostandardit (ITS)

- ESMA valmistelee
- Komission asetus tai päätös

- Valtaosa finanssisääntelystä tulee EU-sääntelynä
 - ⇒ Seurattava mitä Brysselissä ja Pariisissa tapahtuu
- Yhä suurempi osa finanssisääntelystä on suoraan sitovaa
 - ⇒ Vaikuttamismahdollisuudet kansallisella tasolla ovat vähäisiä ja vähenevät
- 2-tason sääntelyllä merkittävä vaikutus, mutta ei voi olla ristiriidassa 1-tason kanssa
 - ⇒ Sääntelyhankkeita seurattava jo 1-tasolta, vaikuttaminen perusratkaisuihin
 - ⇒ 2-tasolla keskityttävä vaikuttamiseen sen rajoissa
 - ⇒ Substanssiperusteet ja vaihtoehtojen esittäminen edesauttaa vaikuttamisessa

- Markkinat-tiedote:
www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Markkinat/Pages/Default.aspx
- Fivan nettisivut:
 - Listayhtiöt: www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/Pages/Default.aspx
 - Arvopaperimarkkinasääntely:
www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/Saantely/Pages/Default.aspx
 - Merkittävimmät sääntelyhankkeet:
www.finanssivalvonta.fi/fi/Saantely/Saantelyhankkeet/Pages/Default.aspx
- ESMA:n nettisivut: www.esma.europa.eu/
- Fivan infotilaisuudet: listayhtiötilaisuus, esitykset EK/KKK-valiokunnissa ja -työryhmissä, KHT-yhdistyksen tilaisuudet, muut ad hoc -tilaisuudet
 - Muu säännöllinen foorumi?
- Sähköpostitse ja puhelimitse Fivasta

10 vuotta IFRS-informaatiota sijoittajille

Tilinpäätössääntelyn suuri uudistus

Virpi Haaramo, johtava tilinpäätösasiantuntija

- Tilinpäätössääntelyn uudistus: IAS-asetuksen tavoitteet ja käyttöönotto
- Tutkimustuloksia IFRS-standardien käyttöönotosta
- Globaalin finanssikriisin aiheuttamat paineet
- Luottamus koeteltavana – liikearvojen arvonalentumistestit
- Pienet listayhtiöt ja sijoittajat
- Uudet IFRS-standardit ja muutokset
- Euroopan tilinpäätösvalvonta – yhtenäinen soveltaminen
- IAS-asetuksen uudelleenarviointi
- Johtopäätöksiä

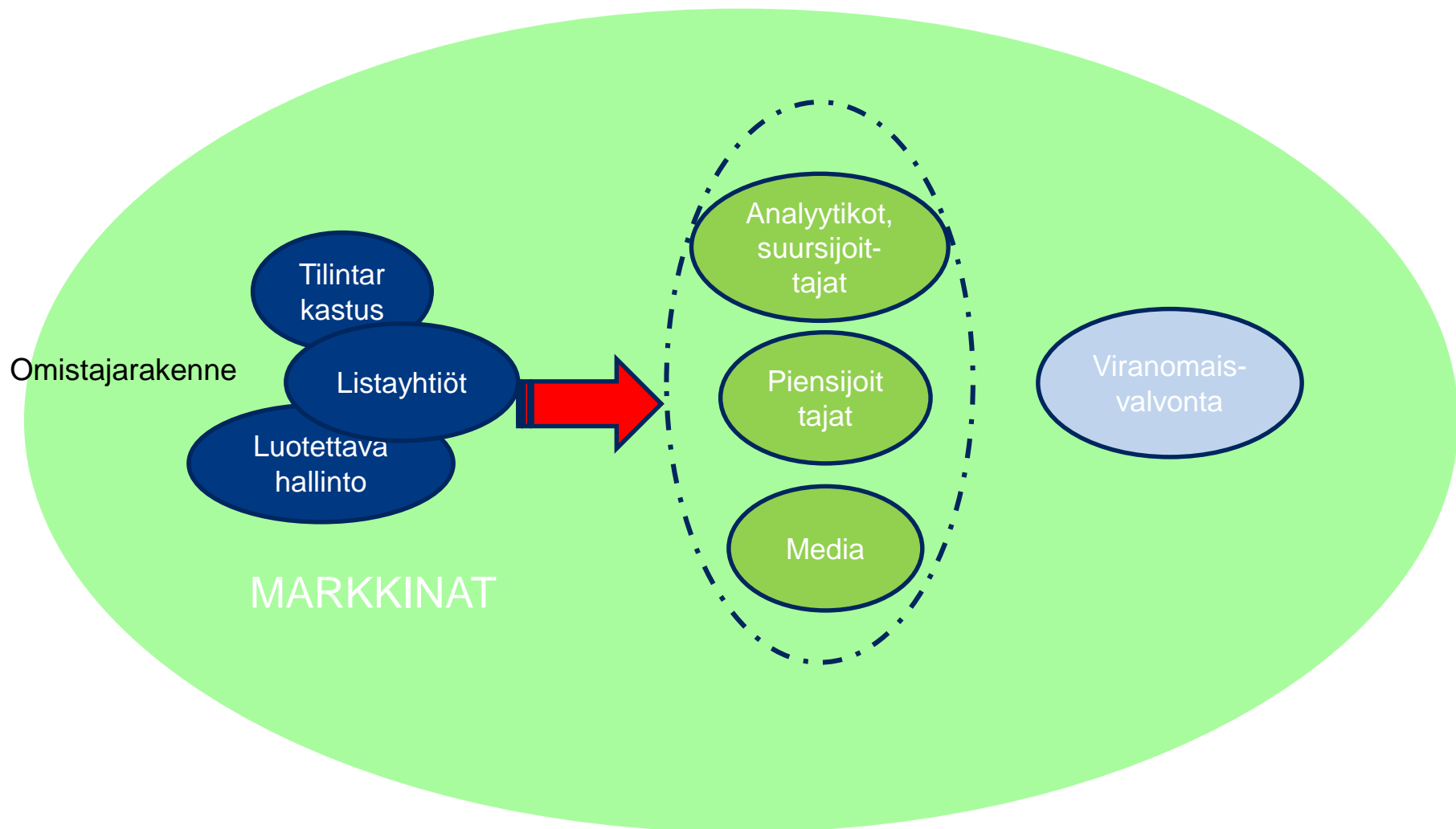
Julkinen osavuosi- ja tilinpäätösinformaatio mahdollistaa ulkopuolisen käyttäjän arvioida sijoituskohteen rahoituksellista asemaa ja tuloksellisuutta ja luo siten pohjan pääomien tehokkaalle allokoinnille

- Pääomamarkkinoilla toimivat arvioivat sijoituskohteiden tulevaa tuloksenteekokykyä
- Samat tilinpäätössääntelyn periaatteet, joilla taloudellisia tapahtumia muunnetaan tilinpäätösinformaatioksi, mahdollistaa vertailun sijoituskohteiden välillä

Euroopan unioni 1990-luku

- Single market – Pääoman vapaa liikkuvuus (rahoituspalveluiden toimintasuunnitelma)
- Tilinpäätösdirektiivin heikkoudet – harmonisoitu ei standardisoitu

IFRS-informaation tuottajat ja käyttäjät

- A. Yhtiö
 - Säännöllinen tiedonanto: Osavuosisikatsaus ja tilinpäätös
 - Jatkuva tiedonanto: Pörssitiedote
 - Analyytikko- ja sijoittajatapaamiset
 - Pääoman hankinta - lisähankinta: esitteet
- B. Media
 - Sähköinen ja printti
 - Sosiaalinen media – sijoittajat itse
- C. Markkinat
 - Osakkeiden ja velkakirjojen hinnoittelu

Tilinpäätössääntelyn uudistus: IAS-asetuksen tavoitteet ja käyttöönotto (1)

- Tavoitteena, että yritykset voivat hankkia rahoitusta koko Euroopan Unionin alueelta (mutta myös kaikkialta maailmasta)
- Lähtökohtana edistää julkisesti noteerattujen yhtiöiden pääoman saantia
- Tavoitteena edistää pääomamarkkinoiden toimivuutta
 - sijoittajien suoja ja luottamuksen säilyttäminen rahoitusmarkkinoihin
- Tilinpäätösvaatimusten tulee täyttää luotettavan informaation julkistamisen
 - vertailukelpoisuus
 - läpinäkyvyys
- IAS-asetus - IAS- ja IFRS-standardit täyttävät nämä edellytykset

Tilinpäätössääntelyn uudistus: IAS-asetuksen tavoitteet ja käyttöönotto (2)

■ Edellytykset

- Standardit täyttävät direktiivien perusvaatimukset oikean ja riittävän kuvan saamiseksi taloudellisesta asemasta ja tuloksesta ja ovat Euroopan yleisen edun mukaisia
- Ymmärrettävyys, merkityksellisyys, luotettavuus ja vertailtavuus

■ Käyttöönotto

- Rakennettiin IAS- ja IFRS-standardien hyväksymismekanismi EU:n lainsäädännöksi, keskeisenä toimijana EFRAG ja ARC
- Todettiin, että asianmukainen ja tiukka valvontajärjestelmä on tärkeä sijoittajien luottamuksen vahvistamiseksi
 - Sisällytettiin avoimuusdirektiiviin

EFRAG: European Financial Reporting Advisory Group
ARC: Accounting Regulatory Committee

A. Tiedon vertailukelpoisuuden ja läpinäkyvyyden osalta osittain ristiriitaisia tuloksia

- Pakollinen IFRS-standardien käyttöönotto on lisännyt vertailukelpoisuutta, taustalla ovat sekä tilinpäätösten yhtenäistäminen että parantunut informaation laatu (17 Euroopan maata) (Yip & Young 2012)
- Vertailukelpoisuutta alentavat edelleen maiden aikaisempien tilinpäätöstraditioiden jatkuminen ja muut kulttuurierot (von Keitz 2006)
- Matalan sijoittajasuojan maissa tilinpäätösten laatu parantunut (Houqe & al. 2014)
- Informaation epäsymmetrisyys väheni ja tilinpäätöksen laatu parani erityisesti pankkien kohdalla (18 Euroopan maata) (Armstrong & al. 2010)
- Sijoittajien portfolioissa alipainotukset korjaantuivat, kun sijoituskohteen tilinpäätös IFRS-standardien mukainen (Yu & Wahid 2014)
- Institutionaalinen sijoittaminen lisääntyy, kun yhtiö alkaa noudattaa pakollisesti IFRS-vaatimuksia (Floro & Pope 2012)

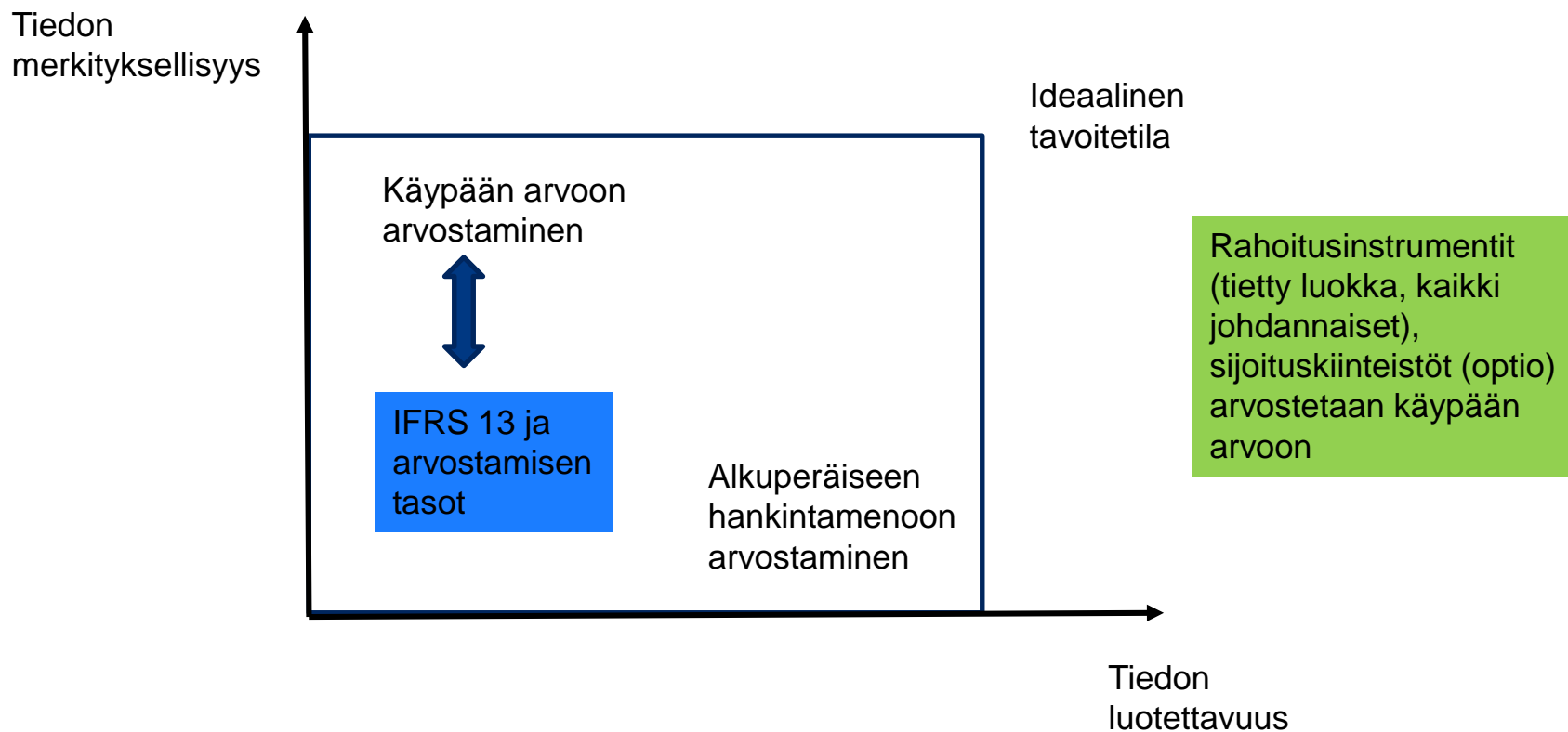
B. Markkinoiden toimivuuden näkökulmasta positiivisia tuloksia

- Analyttikoiden konsensusennusteiden virhe pienentyminen ja pienentyminen johtui yhtiökohtaisista eroista (Horton & al. 2013)
- Markkinoiden likvidisyys lisääntynyt, pääomakustannukset alentuneet, erityisesti maissa, joissa vahva valvontakulttuuri (26 maata, pakollinen IFRS-siirtyminen) (Daske & al. 2008)

- Tavoite: tilinpäätöksen tulee kuvastaa yhteisön taloudellista tilaa oikein
- Sääntelyn toimivuus kaikissa oloissa
- Syksyllä 2008 monimutkaisten rahoitussijoitusten likvidisyys heikkeni ja arvostukset laskivat – luottamus heikkeni
- IASB:n reagointi: luokittelumuutoksia helpotettiin
 - Suora vaikutus omien pääomien määrään ilman ulkopuolista sijoituspanosta
- Käyvät arvot syynä – kriisin syventämisen edistäjänä?
- Muita syitä
 - Monimutkaiset läpinäkymättömät tuotteet
 - Heikko corporate governance
- G 20: tavoitteeksi maailmanlaajuinen laadukas tilinpäätössääntely

Globaalin finanssikriisin aiheuttamat paineet: arvostaminen ja tiedon merkityksellisyys ja luotettavuus

- Esille noussut kumpi liikearvojen tilinpäätöskäsittely:
 - Lineaarinen poistaminen
 - Vuosittainen testaaminen
- Kumpi antaa oikeamman kuvan konsernin kannattavuudesta ja taloudellisesta asemasta sijoittajille?
- Finanssivalvonta painottanut
 - Hankitun kohteen aineettomien hyödykkeiden erottamista – näillä usein rajallinen taloudellinen vaikutusaika
 - Avoimia ja kattavia tietoja testauksen olettamuksista ja suorittamisesta

- Hallinnollinen taakka vs. sijoittajien informaatiotarve ja suoja
- Samat tilinpäätösperiaatteet (kirjaaminen ja arvostaminen), kun taloudellisia tapahtumia muunnetaan tilinpäätösinformaatioksi
- Tuloksen ja oman pääoman vertailukelpoisuus, EPS
 - Markkinoiden toimivuus
- Liiketoiminnan luonne
 - Yksinkertainen – voidaan hyvin tunnistaa noudatettavat standardit
 - Monimutkainen – myös pienen listayhtiön tiedon merkityksellisyys kasvaa, kun noudattaa laadukkaita vaatimuksia
 - Liitetietojen määrä
- IASB:n laaja uudelleentarkastelu koskien SME-standardia

Uudet IFRS-standardit ja muutokset – tavoitteena sijoittajainformaation parantaminen

Uusi IFRS-standardi	Miksi
Tulouttaminen – IFRS 15	IAS 11 ja IAS 18 n. 30 vuotta vanhoja, liian niukkoja Yhtenäistäminen viitekehyksen ja muiden standardien kanssa. Konvergenssi US GAAPin kanssa
Rahoitusinstrumentit – IFRS 9	Finanssikriisi, G20:n antama tavoite. Konvergenssi US GAAPin kanssa
Vuokrasopimukset - ED	Todellinen velkaantuminen taseeseen, liitetietojen parantaminen. Konvergenssi US GAAPin kanssa.
Vakuutusopimukset – ED IFRS 4	Vakuutustoimintaa harjoittavien yhtiöiden tilinpäätösinformaation vertailu

- Viitekehyksen uusiminen
 - Sekä oman että vieraan pääoman sijoittajat
 - Informaation perustavanlaatuiset laadulliset ominaispiirteet: tiedon merkityksellisyys (Relevance) ja luotettavuus (Faithful representation)
 - Lisäominaispiirteet: vertailukelpoisuus, todennettavuus, oikea-aikaisuus ja ymmärrettävyys
 - Varovaisuuden periaate (prudence) työn alla IASB:ssa
- Liitetietoja koskeva aloite
 - Ymmärrettävät ja yhtiökohtaiset liitetiedot

- Valvonta on luottamuksen rakentamisen edellytys
- Globaalit vaatimukset – Euroopan laajuinen valvonnan koordinointi
- Finanssikriisin seurauksena kansallisten arvopaperimarkkinaavalvojen yhteisorganisaation asemaa vahvistettiin (nykyisin ESMA)
- ESMA:n tehtävänä sijoittajien suoja ja hyvin toimivat rahoitusmarkkinat – harmonisoinnin edistäminen
- Yhteinen IFRS-standardien valvontamekanismi – EECS (European Enforcers' Coordination Sessions)
 - Yhteiset valvontaa koskevat ohjeet – jäsenmaat: Comply or explain
 - Kunkin jäsenmaan viranomainen tekee lopullisen valvontapäätöksen
 - Kullakin jäsenmaalla omat valtuudet sanktioiden antamiseen
- Merkityksellisten valvontapäätösten julkistaminen eri osapuolille
- Eurokriisi: mm. valtioiden velkakirjojen arvostus, lainanhoitojoustoja koskeva kannanotto

- Sijoittajat seuraavat yhtiöiden julkistamia tunnuslukuja, jotka voivat perustua IFRS-tilinpäätöksiin (GAAP) tai joiden informaatiolähde on IFRS-tilinpäätökset (non-GAAP)
- Tavoitteena **uusia** non-GAAP eli johdettujen tunnuslukujen esittämistä koskevien periaatteiden harmonisointi
- Uudistettu tunnuslukuohjeistus
 - Koskee listayhtiöitä
 - Finanssivalvonta antaa ohjeet sellaisenaan sisällytettynä Finanssivalvonnan ohje- ja määräyskokoelmaan
- Soveltamisala laajenee
 - Avoimuusdirektiivi
 - Markkinoiden väärinkäyttödirektiivi
 - Erikseen vielä arvioidaan Esitedirektiivi
- Voimaan todennäköisesti 1.1.2016

- Lainsäädännön vaikutusten arviointi
- Komission IAS-asetuksen konsultaatio, konsultaatio päättyi 7.11.2014
- Taustalla ns. Maystadtin raportti – 'Should IFRS-standards be more European?'
- Tavoitteena arvioida
 - IAS-asetuksen tavoitteiden saavuttamista
 - Kustannuksia vs. hyötyjä
 - Soveltamisalaa
 - Standardien hyväksymisprosessia ja kriteereitä
 - IFRS-tilinpäätösten laatua
 - Viranomaisvalvontaa
 - Yhtenäisyyttä muun lainsäädännön kanssa

- Tilinpäätösvaatimusten yhtenäistäminen mahdollisimman pitkälle edellytys pääomien tehokkaalle allokoinnille
- IASB:lla on edellytykset julkistaa korkealaatuisia standardeja
 - Uusia ehdotuksia on kuitenkin arvioitava kriittisesti:
 - Täyttääkö informaatiolle asetettuja vaatimuksia?
 - Tuottaako enemmän hyötyä kuin kustannuksia?
- Laatijoiden, tilintarkastajien ja valvojien kokemus ja osaaminen kasvanut
- Ulkomaisten ja kotimaisten käyttäjien saama informaatio on vertailukelpoisempaa ja avoimempaa
- Seurattava, mitä IAS-asetuksen uudelleen arviointi tuo mukanaan

IFRS-tilinpäätösvalvonta

Tiina Visakorpi, toimistopäällikkö

- Toteutunut IFRS-tilinpäätösvalvonta vuonna 2014
- EKP:n suorittama kattava arvio
- Liitetietojen kehittäminen
- Painoalueet vuoden 2015 valvonnassa
- Sähköisen raportoinnin formaatti

Toteutunut IFRS-tilinpäätösvalvonta vuonna 2014

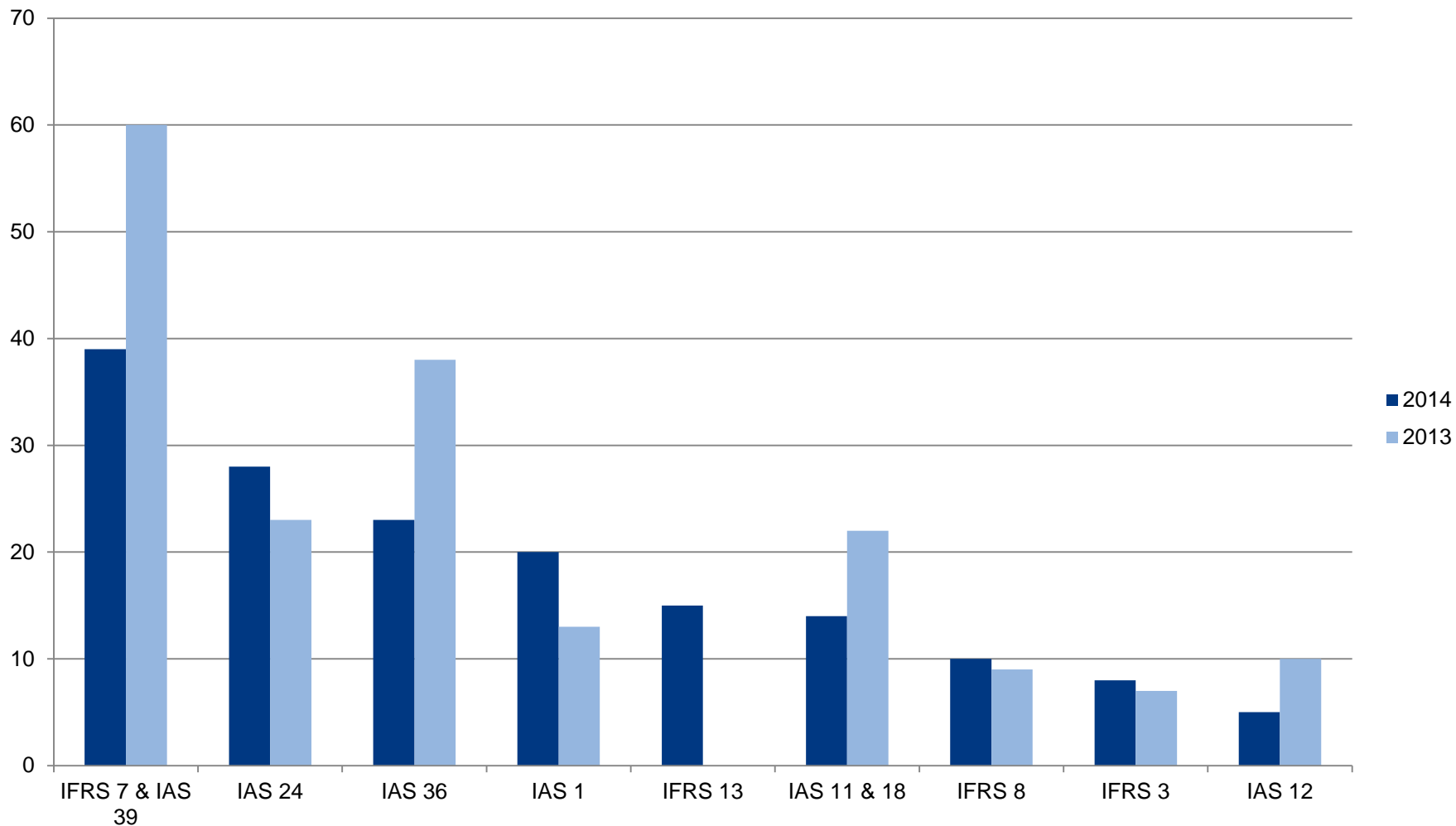
- Full review -läpikäyntien määrä tavanomaista pienempi
- Teemavalvonta
 - IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä*
 - IAS 36 *Omaisuserien arvonalentuminen*
- Teemaselvitys
 - Laadukas tilinpäätösinformaatio yhtiön heikossa taloudellisessa tilanteessa
- Reagoiva valvonta
 - Lisääntynyt epävarmassa markkinatilanteessa
- Esitevalvonta
- AQR (Asset Quality Review)
 - Pankkien taseiden läpikäynti

Valvotut yhtiöt 2014 ja 2013

	2014e	2013
Full review	10	14
Teemavalvonta	5	6
Reagoiva valvonta	8	5
Esitteiden IFRS-valvonta	9	10

Valvontahavainnot standardeittain

- Teemavalvonnassa vuodesta 2012
- Lähipiirin määrittelyssä edelleen epätarkkuuksia
 - IAS 24.10:n mukaista tosiasiallista sisältöä on jouduttu joissakin tapauksissa arvioimaan
 - Yhtiön yläpuolisia yhtiöitä ei ole huomioitu
- Lähipiiritietojen keräysprosesseissa vielä parannettavaa
 - Koskee lähes kaikkia vuonna 2014 valvottuja yhtiöitä
 - Parannusta on kuitenkin havaittavissa, esimerkiksi
 - Reskontrassa merkintä "LÄHI" lähipiirihenkilöihin ja -yhtiöihin liittyen
 - Lähipiiritietoja koskevan sisäinen ohje, jossa vaaditaan lähipiiriläisiä kerran vuodessa vahvistamaan mahdolliset lähipiiritransaktiot tai sen ettei niitä ole ollut (Italian markkinavalvoja vaatii samantyyppistä menettelyä kaikilta listayhtiöiltään)
 - Yhtiöt ovat kouluttautuneet lähipiiriasioissa

- Tilinpäätöksessä esitettävissä tiedoissa havaittavissa parannusta
 - IAS 24.17:n mukaisissa tiedoissa johdon saamasta kompensatiosta vieläkin puutteita
 - Esimerkiksi yhdestä yhtiöstä puuttui sekä eläkemaksut että osakeperusteiset maksut
 - Kaikkien johtoon kuuluvien avainhenkilöiden (usein hallitus ja johtoryhmä) kompensaaation yhteismäärä puuttui usein
 - Lähipiiriliiketoimien esittämisessä puutteita joillakin yhtiöillä
 - Osa yhtiöistä ei ole huomionnut KILAn lausuntoa tilinpäätöksessään

* * * * *

- Osakkeenomistajien oikeuksista annetun direktiivin (2007/36/EY) muutosehdotus

- Vastaisia rahavirtoja koskevien arvioiden peruste
 - Rahavirtaennusteiden tason ja kasvun on perustuttava järkeville ja perusteltavissa oleville oletuksille
 - Huomioitava aiempi ennusteiden osumatarkkuus
 - Terminaalikauden kassavirtojen tason on perustuttava normalisoiduille kassavirroille

- Diskonttauskoron kuvastettava markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä
 - Yhtä suuri kuin tuotto, jota sijoittajat edellyttäisivät sijoituskohteelta, joka kerryttää määrältään, ajoitukseltaan ja riskiprofiililtaan vastaavanlaiset rahavirrat kuin yhteisö odottaa omaisuserän tuottavan
 - Capital Asset Pricing -mallin perusoletukset
 - Yhteisön lisäluoton korko
 - Erityisriskien huomioiminen

- Arvonmäärittäminen ja arvostusmenetelmien esittäminen
 - Rahoitusinstrumenttien arvonmäärittäminen dokumentoinnissa ja ohjeistuksessa on ollut puutteita
 - Arvostusmenetelmien kuvaus tilinpäätöksessä on ollut puutteellinen
- Käyvän arvon hierarkian esittäminen
 - Käyvän arvon hierarkia puuttuu kokonaan
 - Käyvän arvon hierarkiasta puuttuu instrumentteja
 - Tason 3 instrumenttien alku- ja loppusaldojen välisissä täsmäytyslaskelmissa puutteita
 - Instrumentteja mahdollisesti luokiteltu väärälle tasolle

Huomiota kiinnitettävä myös IAS 34.16B:n kohtaan j: Osavuosikatsaukseen sisällytettävä rahoitusinstrumenteista käypää arvoa koskevat tiedot, jotka vaaditaan IFRS 13:n kappaleissa 91–93(h), 94–96, 98 ja 99.

EKP:n suorittama kattava arvio

EKP:n suorittama kattava arvio koostui tasearviosta ja stressitestistä

- Kattavassa arviossa selvitettiin pankkien taseiden kunto ja stressattiin niiden vakavaraisuutta ennen EKP:n valvonnan käynnistymistä
- Tavoitteet:
 - Tunnistaa ongelmat ja haavoittuvuudet pankkien taseissa yhdenmukaisin menetelmin
 - Lisätä läpinäkyvyyttä ja parantaa informaation laatua pankkien tilasta
 - Vahvistaa luottamusta euroalueen pankkeja kohtaan
- Arviointiin osallistui 130 euroalueen pankkia
 - Taseiden loppusumma 22 tuhatta miljardia euroa, eli 81,6 % koko euroalueen pankkisektorin yhteenlasketusta taseesta
 - Tasearvio kattoi 57 % kohdepankkien riskipainotetuista saamisista
 - Tasearvion kohteena olevat luottosalkut valittiin riskiperusteisesti

- Toteutettiin EKP:n ohjauksessa
 - Arvion toteuttivat kansalliset valvojat ja ulkopuoliset asiantuntijat
 - EKP:n systemaattinen ja kattava laadunvarmistus
 - Lisäksi kansallisten valvojien oma laadunvarmistus
- Stressitestin pohjana tasearvio
 - Stressitestissä huomioitiin tasearviossa tehdyt oikaisut
 - Mahdolliset heikkoudet taseen arvostuksissa eivät vääristäneet stressitestin tuloksia
- Kolmen vuoden stressitestiskenaario
 - EU:n ja euroalueen tasolla ankarampi kuin aiemmat stressitestit
 - Perusskenaarion pohjana EU:n komission ennuste, heikon kehityksen skenaario perustuu maakohtaisiin shokkeihin

Kattavalla arviolla vaikutuksia myös pankkien tilinpäätöksiin.

Liitetietojen kehittäminen

- Muutokset IAS 1:een
 - Ehdotetut muutokset maaliskuussa 2014, kommentointiaika päättyi heinäkuussa 2014
 - Standardimuutosten julkaisu Q4/2014
 - Odotettavissa olevia muutoksia esimerkiksi:
 - Liitetiedot esitettävä systemaattisella tavalla, esitysjärjestys entistä vapaampi, esim. relevantit tiedot ensin
 - Tietojen ymmärrettävyys ja vertailukelpoisuus tärkeää
 - Tietojen yhdistely ja erittely: hyödyllistä tietoa ei saa liikaa yhdistää toisiin tietoihin eikä hyödyllistä tietoa saa kadottaa epäolennaisen tiedon joukkoon
- Rahoitustoiminnoista syntyvien velkojen täsmäytys
 - Ehdotetut muutokset (ED) tulossa Q4/2014
 - Rahavirtalaskelman rahoituksen rahavirrat tulisi täsmäyttää taseen alkaviin ja päättäviin velkasaldoihin

■ Olennaisuus

- Olennaisuuden käytännön soveltaminen on nähty keskeisenä syynä liitetietoja koskeviin ongelmiin
 - Esitetään liian paljon epäolennaista tietoa ja liian vähän olennaista tietoa
- Projektin tavoitteena on auttaa tilinpäätöksen laatijoita, tilintarkastajia ja norminantajia käyttämään harkintaa olennaisuuden soveltamisessa
- IASB käy läpi paikallisia käytäntöjä ja sääntelyä

■ Liitetietojen periaatteet

- Kehitetään liitetiedoille omat periaatteet, jotka ovat perustana standardikohtaiselle tarkastelulle
- Tarkastellaan IAS 1:n, IAS 7: ja IAS 8:n vaatimuksia ja tarvittavia muutoksia
- IASB pyrkii julkaisemaan keskustelupaperin 'Principles of Disclosure' Q2/2015

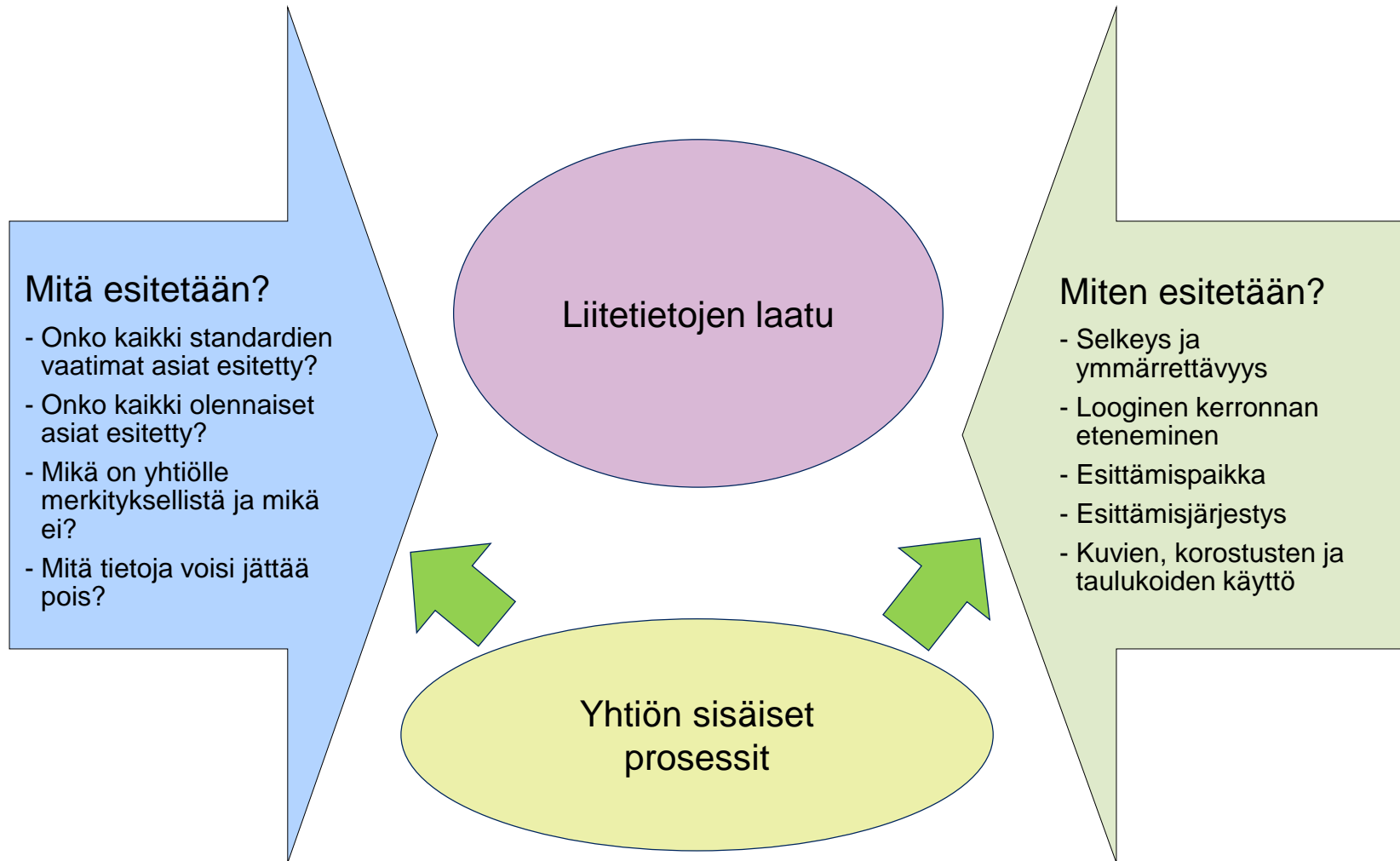
■ Standardikohtainen tarkastelu

- Käydään läpi ristiriitaisuuksia, toistoa ja päällekkäisyyksiä eri standardeissa

- *Disclosures* on yksi IAASB:n projekteista
- IAASB julkaissut toukokuussa 2014 ED:n:
 - *Addressing Disclosures in the Audit of Financial Statements – Proposed Changes to the International Standards on Auditing (ISAs)*
- Tilintarkastajien tulisi kiinnittää enemmän huomiota liitetietoihin sekä kiinnittämään niihin huomiota jo tilintarkastusprosessin aikana
- Sisältää uutta ohjeistusta esimerkiksi seuraaviin tilanteisiin:
 - Kun tilintarkastaja tekee tilintarkastussuunnitelman ja arvioi olennaisen virheellisyyden riskiä
 - Kun tilintarkastaja arvioi virheellisyyksiä ja antaa lausuntonsa
- ED:n kommentointiaika päättyi syyskuussa 2014
- IAASB keskustelee joulukuun kokouksessaan asiasta

Liitetietojen laatu syntyy oikeasta asiasisällön ja viestinnän suhteesta

Painoalueet vuoden 2015 valvonnassa

- Konsernitilinpäättöksen laatiminen ja esittäminen (IFRS 10, IFRS 12)
 - Määräysvalta-käsitteen soveltaminen
 - Tiedot määräysvallattomien omistajien osuudesta
 - Strukturoidut yhteisöt
- Yhteisjärjestelyt (IFRS 11, IFRS 12)
 - Yhteisjärjestelyjen luokittelu
 - Liitetiedot yhteisjärjestelyistä
 - Merkittävät muutokset johtuen IFRS 10:een ja IFRS 11:een siirtymisestä
 - Liitetietojen yhdistely
- Laskennalliset verosaamiset (IAS 12)
 - Miten todennäköistä on, että yhtiöllä on käytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää? (IAS 12.36)
 - ”Uncertain tax positions”

■ Rahoituslaitosten tilinpäätökset

- Euroopan keskuspankin suorittaman kattavan arvion olennaiset vaikutukset tulisi selittää tilinpäätöksissä
- ESMAN pankkiraportissa vuodelta 2013 esitetyt kehityskohteet yhä ajankohtaisia
- Tiedot harkinnasta liittyen rahoitusinstrumenttien luokitteluun velaksi tai omaksi pääomaksi

■ Liitetiedot

- Liitetietojen määrää ei tulisi tilinpäätöksissä mekaanisesti vain vähentää
- Liitetietojen tulisi olla selkeitä ja täydellisiä niistä asioista, jotka ovat yhteisölle ominaisia ja tarpeellisia taloudellisen tuloksen ja aseman ymmärtämiseksi

- Epävarma markkinatilanne
 - Toiminnan jatkuvuudesta esitetyt tiedot
 - Omaisuuserien arvoalentumistestaukset
 - Rahoitusriskeistä annettavat liitetiedot
 - Laskennallisten verosaamisten kirjaamiskriteerit
- Pankkien tilinpäätöskysymykset
 - Forbearance
 - NPE
 - Euroopan keskuspankin tarkastukseen osallistuminen

Kommunikointi listayhtiöiden tarkastusvaliokuntien kanssa Finanssivalvonnan IFRS-valvonnasta ja yhtiöitä koskevista valvontatoimista.

Valmistautuminen standardiin IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista*

- Kysely listayhtiöille viimeistään vuoden 2016 aikana
- Kyselyn tavoitteena:
 - Kartoittaa standardin käyttöönoton taloudellisia vaikutuksia
 - Kartoittaa vaikutuksia yhtiöiden käytännön toimintaan, esim.
 - sopimuskäytännöt
 - perusjärjestelmät
 - Kartoittaa standardin soveltamisen ongelmakohtia
 - Hahmottaa etukäteen valvonnan riskejä
 - Luoda valmiudet valvonnan aloittamiselle

- Osallistutaan EU:n tilintarkastussäädösten täytäntöönpanoon Työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa työryhmässä
- Osallistutaan Euroopan pankkivalvontaviranomaisen (EBA) ja Euroopan vakuutusvalvontaviranomaisen (EIOPA) ohjeistuksen laatimiseen
 - Säännöllinen vuoropuhelu valvojien ja pankkien/vakuutusyhtiöiden tilintarkastajien välillä
- Valmistaudutaan tilintarkastusvalvonnan kansallisiin muutoksiin
 - Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäviä myös Finanssivalvonnalle

Sähköisen raportoinnin formaatti

Avoimuusdirektiivin muutos 6.11.2013 :

- ESMAn tulee arvioida listayhtiöiden tilinpäätöstietojen sähköistä formaattia (konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös)
 - Kustannus-hyötyanalyysi ja vaikutusarviot 2014
 - Eri vaihtoehtojen hakeminen, esim. XBRL, iXBRL, XML, PDF, HTML
 - Kyselyitä valvontaviranomaisille, tiedotevarastoille ja markkinaosapuolille 2014
 - Konsultaatiopaperi alkuvuosi 2015
 - Päätös asiasta 2015 (?)
 - Prototyyppi ja testit 2015-2016
- ESMAn säätelevä tekninen standardi asiasta 2016 loppuun mennessä
- Käyttöönotto 1.1.2020

ESMAN uudet valvontaohjeet

Riitta Pelkonen, tilinpäätösasiantuntija

Board of Supervisors

Corporate Reporting

EECS

IFRS Project Group

Audit Task Force

Other task forces

ESMAN ohjeet tilinpäätöstietojen valvonnasta (1)

- Julkaistu kansallisilla kielillä 28.10.2014 → voimaan 29.12.2014
<http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-esma-1293fi.pdf>
- Koskevat kaikkia Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia, jotka valvovat IFRS:n mukaisia tilinpäätöstietoja
- Tavoitteena valvonnan harmonisointi
 - yhdenmukaiset, tehokkaat ja toimivat valvontakäytännöt
 - varmistetaan säädösten yhteisestä, yhtenäisestä ja yhdenmukaisesta soveltamisesta
- Ohjeiden sisältö
 - Valvojien valtuudet, kompetenssi ja riippumattomuus
 - Yhtiövalinta
 - Valvontamenettelytavat
 - Virheiden ja puutteiden korjaaminen
 - Osallistuminen eurooppalaiseen yhteistoimintaan
 - Raportointi
- Kansallisten valvojien ilmoitettava ESMA:lle valvontaohjeiden noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä (comply or explain)

- Yhtiövalinta
 - Riskiperusteinen + satunnaisotanta tai rotaatio
 - Riski joutua valvontaan on aina olemassa
- Valvontamenettelytavat
 - Kokonaisvaltainen valvontamenetelmä
 - Kokonaisvaltainen + kohdennettu menetelmä
- Valvontatoimenpiteet olennaisten virheiden korjaamiseksi
 - Uusi tilinpäätös
 - Oikaiseminen tiedotteella
 - Oikaiseminen seuraavassa tilinpäätöksessä (vertailutiedot)

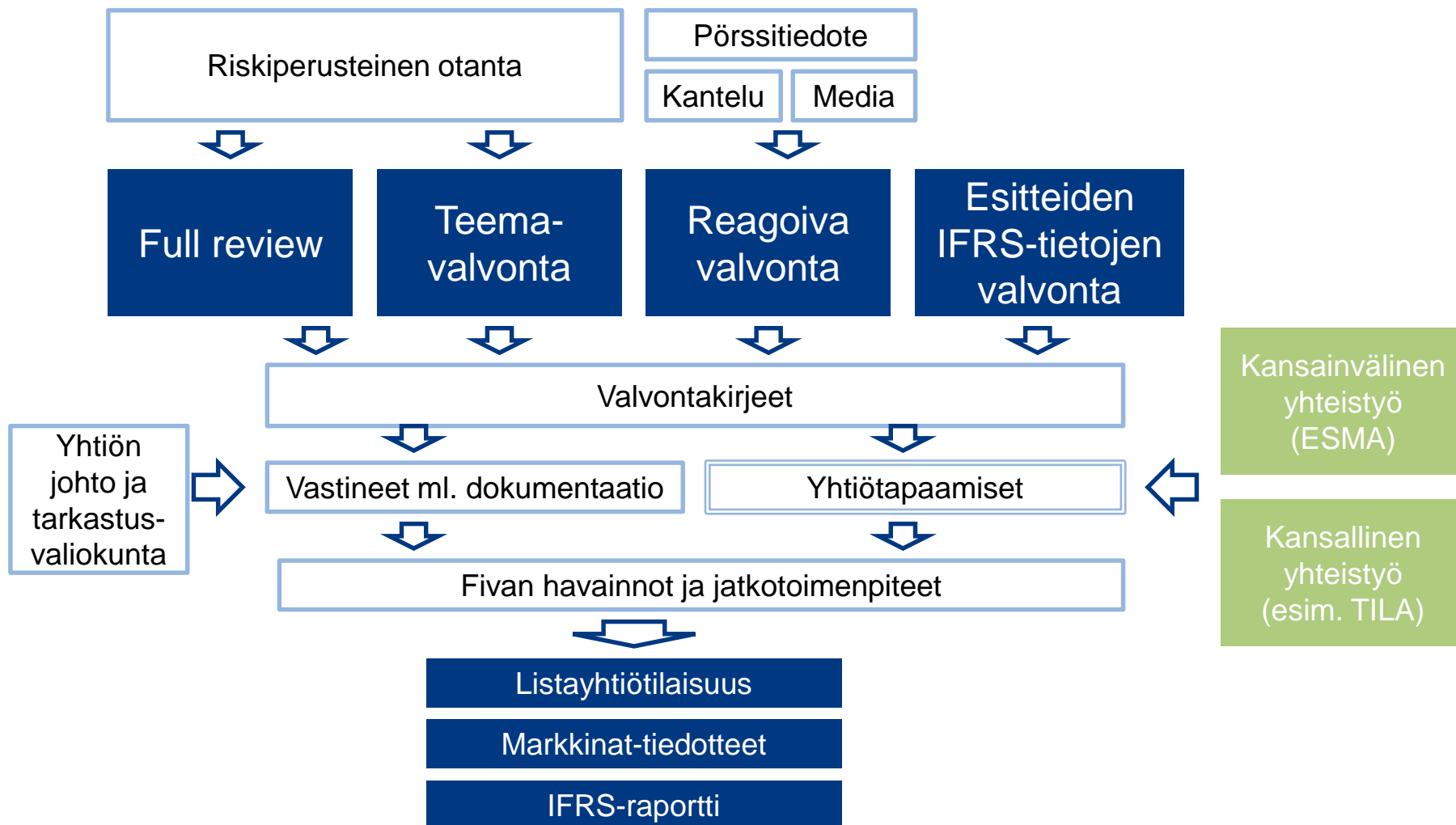

- Eurooppalainen yhteistoiminta EECS:n puitteissa
 - Yhteisen valvonnan painopistealueet (ECEP)
 - Kokemusten jakaminen IFRS-standardien soveltamisesta ja valvonnasta
 - Merkittävät tilinpäätöskysymykset EECS:ään keskusteluun sekä etukäteen ennen valvontapäätöksen tekemistä ja myös jälkikäteen päätöksen tekemisen jälkeen. Kriteereitä:
 - Aiempaa valvontapäätöstä vastaavanlaisesta asiasta ei ole
 - Teknisesti merkityksellinen tilinpäätöskysymys
 - Sisämarkkinoiden kannalta merkittävä tilinpäätöskysymys
 - Riski erilaisesta käytännöstä eri puolilla Eurooppaa
 - Valvoja eri mieltä aiemmasta valvontapäätöksestä
 - Valvontapäätöksellä merkittävä vaikutus muihin listayhtiöihin
- Raportointi
 - Kansallisella tasolla ja tietojen toimittaminen ESMA:lle Eurooppa-tason raportointia varten
 - Merkittävien valvontapäätösten julkaisu

Lyhennelmä valvontapäätöksistä suomeksi Markkinat-tiedotteessa 2/2014:

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Markkinat/Documents/Markkinat_2_2014.pdf

IFRS-tilinpäätösvalvonnan prosessi

Kahvitauko

- Ohjelma jatkuu klo 11.00

Tilinpäätösinformaatio yhtiön heikossa taloudellisessa tilanteessa

Laura Heinola, tilinpäätösasiantuntija

- Yhä useammat yhtiöt ovat joutuneet arvioimaan epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaarantaa toiminnan jatkuvuuden
 - Pitkään jatkunut epävarma markkinatilanne
 - Kannattavuuden heikentyminen ja velkaantumisen lisääntyminen
- Yhtiöiden taloudellinen ja toiminnallinen epävarmuus on vaikuttanut IFRS-valvonnan kohdentumiseen jo useamman vuoden ajan
- Tilinpäätöstietojen riittävyteen, selkeyteen ja ymmärrettävyyteen tulisi panostaa, koska mitä laadukkaampaa ja hyödyllisempää tietoa yhtiö antaa tilinpäätöksessään, sitä paremmin sijoittajat ymmärtävät niitä haasteita, joista yhtiön tulee selviytyä

- Teemaselvitykseen valittiin 11 listayhtiötä
 - joilla oli tilikauden 2013 tilinpäätöksen perusteella korkeimmat nettovelkaantumisasasteet
 - joiden vuoden 2013 tilikaudelta annetussa tilintarkastuskertomuksessa kiinnitettiin huomiota yhtiön taloudelliseen tilaan
- Selvityksen tavoitteena oli muodostaa käsitys siitä, miten hyvin taloudellisen raportoinnin kriittisiä osa-alueita oli esitetty tilinpäätöksissä
- 5 yhtiötä oli valvonnan kohteena yksittäiseen tai useampaan kriittiseen osa-alueeseen liittyen

- Kriittisiä taloudellisen raportoinnin osa-alueita ovat muun muassa
 - Toiminnan jatkuvuuden arviointi
 - Rahoitusriskit ja niiden hallinta
 - Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista
 - Liikearvon arvonalentumistestaukset
 - Pääoman hallinta
 - Johdon harkintaan perustuvat ratkaisut ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät
 - Osavuosikatsaukset

Toiminnan jatkuvuuden arviointi

Toiminnan jatkuvuudesta esitettyjen tietojen tulee olla selkeitä ja yhtiökohtaisia

- Toiminnan jatkuvuuden arviointi
(IFRS-viitekehys, IAS 1.25-26)
 - Johdon tulee arvioida jokaista tilinpäätöstä laatiessaan
 - Perusoletus on, että toiminta on jatkuvaa
 - Ei ole aikomusta tai tarvetta lopettaa tai olennaisesti supistaa
 - Realistiset vaihtoehdot
 - Arvion tulee kattaa vähintään 12 kuukautta
- Olennaiset epävarmuustekijät
(IAS 1.25, IAS 1.122, IFRIC Update July 2010)
 - Saattavat antaa merkittävää aihetta epäillä toiminnan jatkuvuutta
 - Tulee ilmoittaa tilinpäätöksessä
 - Tulee todeta selkeästi, että kyseessä on olennaiset epävarmuustekijät

Toiminnan jatkuvuuden arviointi

- IFRS IC:n keskustelu heinäkuussa 2014

- IFRC IC discussed a situation in which management of an entity has considered events or conditions that may cast significant doubt upon the entity's ability to continue as a going concern. Management concluded that there are no material uncertainties that require disclosure in accordance with paragraph 25 of IAS 1. However, reaching the conclusion that there was no material uncertainty involved significant judgement.
- The Interpretations Committee observed that paragraph 122 of IAS 1 requires disclosure of the judgements made in applying the entity's accounting policies and that have the most significant effect on the amounts recognised in the financial statements.
- The Interpretations Committee observed that the disclosure requirements of paragraph 122 of IAS 1 would apply to the judgements made in concluding that there remain no material uncertainties related to events or conditions that may cast significant doubt upon the entity's ability to continue as a going concern.

Toiminnan jatkuvuuden arviointi - Finanssivalvonnan havainnot

- Toiminnan jatkuvuuteen liittyvät tiedot eivät aina erotu selvästi yhtiön tilinpäätöksestä
- Eräät yhtiöt esittivät nämä tiedot oman otsikon alla
- Harva yhtiö kertoi johdon harkinnasta ja arvioista toiminnan jatkuvuuteen liittyvään arviointiin liittyen
- Harva yhtiö perusteli sitä, miksi toiminnan jatkuvuuden periaate on uhkatekijöistä huolimatta asianmukainen
- Harva yhtiö kertoi selvästi, että erilaiset riskit liittyvät yhtiön toiminnan jatkuvuuteen ja että ne ovat olennaisia epävarmuustekijöitä
 - Esimerkiksi eräät yhtiöt totesivat laatimisperustan yhteydessä, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuden periaatetta noudattaen. Tämän jälkeen yhtiöt kertoivat esim. rahoitusneuvotteluista, mutta yhtiöt eivät kertoneet onko tämä olennainen epävarmuustekijä yhtiön toiminnan jatkuvuuteen liittyen
- Tilintarkastajien tilintarkastuskertomuksessa antamat lisätiedot koskivat rahoituksen lisäksi useimmiten toiminnan jatkuvuutta vuonna 2014

Toiminnan jatkuvuuden arviointi

- esimerkkejä Finanssivalvonnan vaatimuksista

- *Yhtiötä kehoitetaan kertomaan olennaisista epävarmuustekijöistä yksityiskohtaisemmin ja selkeämmin jo seuraavassa osavuosikatsauksessa*
- *Yhtiötä pyydetään seuraavaan taloudelliseen raportointiin laajentamaan toiminnan jatkuvuutta koskevaa laatimisperiaatetta siten, että yhtiö lisää selostusta johdon tekemästä harkinnasta ja arvioista toiminnan jatkuvuuteen liittyen*
- *Yhtiön tulee selostaa tarkemmin, mitä yrityssaneeraus käytännössä tarkoittaa yhtiölle sekä mitä seuraamuksia yrityssaneerauksesta voi syntyä (mm. velkojen kirjanpitoarvoja voidaan joutua muuttamaan ja konkurssiriski on olemassa)*
- *Yhtiön tulee tilinpäätöksessä esittää perusteltu johtopäätös siitä, miksi jatkuvuuden periaatteen noudattaminen uhkatekijöistä huolimatta on asianmukaista*
- *Yhtiön tulee esitteessä esittää tieto siitä, että ”Yhtiön johdon ja hallituksen arvion mukaan rahoitukseen liittyvät epävarmuustekijät tai muut tilinpäätökseen liittyvät seikat tilikauden 201X lopussa eivät yhdessä tai erikseen muodostaneet sellaisia olennaisia epävarmuustekijöitä, jotka olisivat saattaneet antaa merkittävää aiheutta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa”*

- Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot
 - Otsikoitu omaksi osioksi tilinpäätöksessä
 - Todetaan laatimisperusta, eli useimmiten toiminnan jatkuvuuden periaate
 - Esitetään mahdolliset oletukset laatimisperustaan liittyen
 - Kerrotaan johdon käyttämästä harkinnasta ja tulevaisuutta koskevista oletuksista
 - Esitetään perusteltu johtopäätös siitä, miksi toiminnan jatkuvuuden periaatteen noudattaminen on uhkatekijöistä huolimatta asianmukainen
 - riittävän yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti yhtiön tilanteeseen nähden
 - Todetaan selvästi, että on olemassa olennaisia epävarmuustekijöitä
 - Selostetaan olennaisia epävarmuustekijöitä ja arvioita niihin liittyen
- Tilinpäätöstietojen yksityiskohtaisuutta tulee lisätä silloin, kun raportoidaan epävarmuutta sisältävistä asioista, joihin monet muuttujat ja oletukset vaikuttavat
- Dokumentointi tärkeää

Rahoitusriskit ja niiden hallinta

Rahoitusriskeistä annettava selkeä kuva

- Kaikista rahoitusriskeistä (IFRS 7.31-35, IFRS 7.B7-B8)
 - Kokonaiskuva riskistä
 - Laadullista ja määrällistä tietoa
 - Tulee perustua johdolle sisäisesti annettuun informaatioon
- Luottoriski (IFRS 7.36-38, IFRS 7.B9-B10)
 - Kuvaus ja enimmäismäärä
 - Rahoitusvarojen laatu, ikäjakauma ja arvon alentumiset
- Maksuvalmiusriski (IFRS 7.39, IFRS 7.B10A-B11F, IAS 32.11)
 - Rahoitusvelkojen maturiteettijakauma
 - Kuvaus
 - Esimerkiksi: olemassa olevat rahoitusjärjestelyt, riskikeskittymät, varasuunnitelmat ja instrumentit, joihin liittyy nopeutettua takaisinmaksua koskevia ehtoja
- Rahoitussopimusehtojen rikkomiset (IFRS 7.31, IFRS 7.18-19, IAS 1.74-76)
 - Rikkoutuneista kovenanteista yksityiskohtaiset tiedot
 - Tilikauden aikana tapahtuneet maksujen laiminlyönnit

Rahoitusriskit ja niiden hallinta

- Finanssivalvonnan selvityshavaintoja

- Yhtiöön kohdistuvat merkittävät riskit eivät aina erotu
- Noin puolella kovenantit olivat rikkoutuneet ja suurimmalla osalla lainat luokiteltu lyhytaikaiseksi
- Paljon vakimuotoista esittämistä, vaikka perustuu johdolle annettuun sisäiseen tietoon
- Harva yhtiö esittää maturiteettijakauman seuraavan 12 kuukauden ajalta tarkemmin
- Finanssivalvonnan suositusta siitä, että kovenanttiehdoista esitettävien tietojen yksityiskohtaisuutta lisätään silloin, kun kovenanttirajojen rikkoutuminen on lähellä, on harvoin noudatettu
- Rahoitusriskien hallinta on harvoin linkitetty toiminnan jatkuvuudesta esitettyihin tietoihin
- Jossakin yhtiössä toimintakertomuksessa on annettu tarkempaa tietoa kuin tilinpäätöksessä

Rahoitusriskit ja niiden hallinta

- esimerkkejä valvontakysymyksistä

- *Yhtiötä pyydetään kertomaan, miten tilinpäätöksessä mainitut rahoitusneuvottelut ovat edenneet kunkin rahoittajan kanssa, mitä tavoitteita neuvotteluilla on tarkoitus saavuttaa ja millä aikataululla*
- *Yhtiötä pyydetään toimittamaan Finanssivalvonnalle 12 kuukauden rahavirtaennuste per 31.12.201X sekä lisätietoa siitä, miten konserni suoriutuu kaikista rahoitukseen liittyvistä velvoitteistaan vuoden 201X osalta*
- *Yhtiötä pyydetään toimittamaan Finanssivalvonnalle IFRS 7.39:n mukainen maturiteettianalyysi siten, että se sisältää kaikki IFRS:n mukaiset rahoitusvelat*
- *Yhtiötä pyydetään kertomaan, onko yhtiöllä maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi esim. käyttämättömiä luottolimiittejä tai ennalta määritettyä periaatetta taseen likvidien varojen määrästä*
- *Yhtiötä pyydetään kertomaan Finanssivalvonnalle kovenanttiehdoista sekä kuvaamaan, miten kovenanttiehdot ovat toteutuneet vuosien 201X–201X aikana*
- *Yhtiötä pyydetään kertomaan Finanssivalvonnalle, kuinka suurta lainamäärää kyseiset kovenantit koskivat, mitä seuraamuksia yhtiölle aiheutui kovenanttiehtojen rikkoontumisesta ja mitä ajanjaksoa kovenanttiehtojen tilapäinen muuttaminen koski*

Rahoitusriskit ja niiden hallinta

- esimerkkejä Finanssivalvonnan vaatimuksista

- *Yhtiötä pyydetään täydentämään yhtiön rahoitusvelkoja koskevia tilinpäätöstietoja, mukaan lukien kovenantit sekä kuvausta maksuvalmiusriskin hallinnasta*
- *Yhtiötä pyydetään lähettämään Finanssivalvonnalle korjattu maksuvalmiusriskin kuvaus (tilanne 31.12.201X), jossa yhtiö kertoo kyseisen riskin hallinnasta (ohjeistusta IFRS 7.B11E-B11F)*
- *Yhtiötä pyydetään lähettämään Finanssivalvonnalle korjattu maturiteettijakauma (tilanne 31.12.201X) siten, että se sisältää kaikki taseessa esitettyjen rahoitusvelkojen lyhennyserät sekä korkomaksut*
- *Yhtiötä pyydetään esittämään tilinpäätöstiedot kovenanttien rikkoutumisista yksityiskohtaisemmin*
- *Kun kovenantit ovat lähellä rikkoutumista, Finanssivalvonta suosittelee, että kerrotaan mistä kovenanteista on kysymys ja kuinka kaukana rajoista yhtiö on*

- Finanssivalvonta suosittaa, että kovenanttiehtoista esitettävien tietojen yksityiskohtaisuutta lisätään silloin, kun kovenanttirajojen rikkoutuminen on lähellä
- Joissakin tapauksissa tämä ei ole ainoastaan suositus, vaan se voi olla IFRS 7.31:n mukainen vaatimus
- Yksityiskohtaisia tietoja ovat esimerkiksi
 - Lainamäärät, joihin kovenantit liittyvät
 - Kovenanttien kriteerit
 - Kovenanttiehtojen rikkoutumisen seuraukset
 - Rikkoutumisen todennäköisyys esimerkiksi herkkyyksianalyysin avulla
- Olennaisia tietoja tulisi korostaa tilinpäätöksessä, esimerkiksi kertomalla näistä ensimmäiseksi

Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista

Kirjattavan määrän arviointi edellyttää harkintaa

- Kirjaaminen (IAS 12.34–36)
 - Kirjattava kun on todennäköistä, että voidaan hyödyntää tulevaisuudessa
 - Vaatii vakuuttavaa näyttöä silloin, kun yhtiö on tehnyt lähimenneisyydessä tappiota ja sillä ei ole riittävästi väliaikaisia eroja
 - Arvioinnissa tulee huomioida mm. mahdolliset vanhentumisajat, johtuvatko tappiot yksilöitävissä olevista syistä, joiden uusiutuminen on epätodennäköistä sekä mahdolliset verosuunnittelukeinot
- Arvostaminen (IAS 12.34, IAS 12.46–55)
 - Siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että voidaan hyödyntää
 - Määritellään verokannoilla, joiden odotetaan olevan voimassa
 - Ei diskontata
 - Tulee kuvastaa verovaikutuksia
- Tarkistettava jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, sekä kirjatut että kirjaamattomat (IAS 12.56, IAS 12.37)
- Tilinpäätöksessä on esitettävä (IAS 12.81–82)
 - Kirjatut laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista
 - Muu vakuuttava näyttö silloin, kun tehty tappiota eikä ole väliaikaisia eroja
 - Käyttämättömät verotukselliset tappiot ja niiden vanhentumisaika

- Johto käyttää merkittävää harkintaa
- Mitä pidemmälle arvio ulottuu, sitä epävarmemmaksi arviot muuttuvat
- Jos yhtiö on tehnyt tappiota, standardi edellyttää vakuuttava näyttöä. Budjetit eivät välttämättä riitä vakuuttavaksi näytöksi.
- Arvon alentumistestauksessa käytetyt budjetit (käyttöarvo) tulisivat olla pohjana myös arvioitaessa laskennallisen verosaamisen kirjaamista.
- Laskennallisen verosaamisen hyödynnettävyyttä arvioitaessa
 - Verotettavaa tulosta määritettäessä huomioidaan poistot ja korkokulut
 - Arvio on tehtävä verovelvollisen näkökulmasta, ei rahavirtaa tuottavan yksikön kannalta
 - Mahdolliset rajoitukset tulee huomioida (esim. vanhentumisajat)
 - Riski tulee huomioida muulla tavoin kuin rahavirtoja diskonttaamalla

Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista - Finanssivalvonnan selvityshavaintoja (1)

- Usean teemaselvitysyhtiön taseeseen kirjattu laskennallinen verosaaminen on ollut olennainen viimeisen kolmen vuoden aikana
- Taseeseen kirjattu laskennallinen verosaaminen (käyttämättömistä verotuksellisista tappioista) jaettuna yhtiön omalla pääomalla:

	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
Yhtiö 1	0 %	6 %	33 %
Yhtiö 2	0 %	19 %	312 %
Yhtiö 3	0 %	14 %	6 %
Yhtiö 4	0 %	0 %	0 %
Yhtiö 5	122 %	33 %	0 %
Yhtiö 6	30 %	23 %	18 %
Yhtiö 7	49 %	48 %	76 %
Yhtiö 8	33 %	18 %	11 %
Yhtiö 9	0 %	0 %	1 %
Yhtiö 10	10 %	34 %	21 %
Yhtiö 11	0 %	0 %	0 %

Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista - Finanssivalvonnan selvityshavainnot (2)

- Vakuuttavasta näytöstä kerrottiin vain puolessa yhtiöistä
- Johdon tekemästä harkinnasta ja arvioista esitetään harvoin yksityiskohtaisia tietoja
- Yli puolet selvityksessä olleista yhtiöistä eivät kertoneet selvästi,
 1. kuinka paljon verotuksellisia tappioita on kertynyt kumulatiivisesti, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista tilinpäätöspäivänä
 2. minä vuosina vahvistetut tappiot vanhenevat.
- Tilinpäätöksestä käy harvoin ilmi mihin maihin kirjatut ja kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset liittyvät

Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista - esimerkkejä valvontakysymyksistä

- *Yhtiötä pyydetään selostamaan, millaista vakuuttavaa näyttöä sillä on laskennallisen verosaamisen kirjaamisen tueksi maittain.*
- *Yhtiötä pyydetään kertomaan, onko sillä esittää vakuuttavana näyttönä esim. uusia merkittäviä sopimuksia, merkittäviä tilauksia, tappiollisten liiketoimintojen lopetuksia tai muita vastaavia tapahtumia.*
- *Yhtiötä pyydetään kommentoimaan yhtiön aikaisempien ennusteiden osumatarkkuutta ja kertomaan miten ne on huomioitu uusissa ennusteissa.*
- *Yhtiötä pyydetään toimittamaan ne ennusteet, joiden pohjalta yhtiö on tehnyt päätelmät laskennallisen verosaamisen kirjaamiseksi vuoden 201X tilinpäätökseen.*
- *Yhtiön tulee kommentoida IAS 12.36:n kutakin kriteeriä laskennallisen verosaamisen hyödynnettävyydestä.*
- *Yhtiötä pyydetään kertomaan Finanssivalvonnalle verotuksellisten tappioiden vanhentumisaika per vuosi maittain.*
- *Yhtiötä pyydetään perustelemaan Finanssivalvonnalle, miksi yhtiö katsoo, että sillä ei ole ollut vuosina 201X–201X riittävää varmuutta verohyödyn realisoitumisesta. Perustelujen tulee kattaa kukin vuosi erikseen, ja vastauksen tulee sisältää riittävää kuvausta taustatekijöistä, jotka ovat johtaneet päätökseen olla kirjaamatta laskennallista verosaamista.*

Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista - esimerkkejä Finanssivalvonnan vaatimuksista

- *Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan yhtiön vuonna 201X kirjatulle laskennallisille verosaamisille verotuksellisista tappioista ei ole perusteita. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan yhtiöllä ei ole IAS 12.35:n mukaista muuta vakuuttavaa näyttöä siitä, että yhtiöllä olisi käytettävissä riittävästi verotettavaa tuloa kyseisen laskennallisen verosaamisen hyödyntämiseksi osaksi tai kokonaan.*
- *Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan yhtiön laskennallisille verosaamisille 31.12.201X ei ole IAS 12.35:n mukaisia perusteita. Yhtiön tulee arvioida uudelleen 31.12.201X mennessä verotuksellisista tappioista kirjatut laskennalliset verosaamiset IAS 12.56:n mukaisesti.*
- *Finanssivalvonnan on yhtiön esittämistä perusteluista huolimatta vaikea nähdä, että IAS 12:n Tuloverot vaatimukset yhtiön laskennallisen verosaamisen kirjaamiselle täyttyvät. Asian selvittäminen on kuitenkin vielä kesken.*
- *Yhtiön tulee täydentää esitetietoja laskennallisten verosaamisten osalta seuraavasti niin, että Suomen laskennallisten verosaamisten lähivuosien vanhentumisajat tulee esittää per vuosi, ainakin seuraavat kaksi vuotta.*
- *Finanssivalvonta kiinnittää yhtiön huomiota IAS 12.37:ään, jonka mukaan yhtiön tulee jokaisena raportointikauden päättymispäivänä arvioida, tulisiko sen kirjata laskennallinen verosaaminen, jos laskennallisen verosaamisen hyödyntämisen mahdollistava vastainen verotettava tulo on muuttunut todennäköisemmäksi. Yhtiön pääosin positiivista tuloskehitystä menneisyydessä voidaan Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan mahdollisesti pitää kokemusperäisenä näyttönä siitä, että verotettavaa tulosta todennäköisesti kertyisi tulevaisuudessa.*

Laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista

- Finanssivalvonnan näkemyksiä

- Tehtyjen oletusten tulee olla realistisia ja johdon tekemä analyysi sekä johtopäätökset tulisi dokumentoida asianmukaisesti.
- Positiivisia budjetteja on vaikea pitää yksistään vakuuttavana näyttönä, jos yhtiöllä on takana monta tappiollista vuotta ja jos yhtiö ei voi osoittaa merkittävää muutosta kannattavuudessaan.
- Vakuuttavaa näyttöä voivat esimerkiksi olla uudet merkittävät sopimukset, merkittävät tilaukset tai tappiollisten liiketoimintojen lopettaminen.
- Olennaiset epävarmuustekijät, jotka saattavat antaa merkittävää aiheutta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa, muodostavat kielteisen näytön laskennallisen verosaamisen kirjaamiseksi.
- Tietyissä tapauksissa ei kirjata laskennallisia verosaamisia kuten esimerkiksi silloin, kun yhtiöt ovat vastikään perustettuja tai liiketoimintansa varhaisessa vaiheessa. Liiketoiminnan varhaisessa vaiheessa olevilla yhtiöillä ei ole näyttöä tuloksenteosta ja siksi laskennallisen verosaamisen kirjaamista on vaikea perustella.
- Yhtiön heikossa taloudellisessa tilanteessa laskennallisen verosaamisen kirjaamista tulee perustella yksityiskohtaisesti tilinpäätöksessä. Esimerkiksi vanhentumisajat tulisi esittää vuosittain.

- ESMA believes that particular attention should be paid to
 - the recognition of deferred tax assets coming from the carry forward of unused tax losses
 - the assessment whether future taxable profits exist
 - the need for disclosing judgments made when recognising deferred tax assets
- ESMA expects issuers to
 - disclose specific significant assumptions made in their business plans, as losses can be carried forward over very long periods and the business plans that support the existence of future taxable profits are based on assumptions that are often highly judgmental
 - when material, consider disaggregating disclosures based on the characteristics of the tax losses, e.g. considering different time limits during which tax losses must be utilised
 - disclose the period used for the assessment of the recovery of a deferred tax asset, the judgments made when determining it and the amount of tax losses carried forward for which deferred tax assets were recognised compared to the total tax losses carried forward that are available for each material tax group or entity
- http://www.esma.europa.eu/system/files/2014_1309_esma_public_statement_-_2014_european_common_enforcement_priorities.pdf

Liikearvon arvonalentumistestaukset

Ennusteiden perustelujen merkitys korostuu

Liikearvon arvonalentumistestaukset - Finanssivalvonnan näkemyksiä

- Johdon arviot tulevaisuudesta ovat keskeisessä asemassa ja nämä näkemykset on pystyttävä perustelemaan sijoittajalle
- Ennakoidut rahavirrat ja terminaaliarvo
 - Epävarman markkinatilanteen jatkuminen tulisi huomioida oletuksissa.
 - Merkittävää kasvua ja kannattavuuden paranemista koskevien ennusteiden tulee olla johdonmukaisia muiden talouden tai toimialan ennusteiden sekä markkinatilanteen muutosten kanssa.
 - Terminaalikauden ennusteen tulisi perustua normalisoiduille rahavirroille.
 - Terminaalikauden myynnin kehitys on usein määritelty maltilliseksi, mutta katetaso saattaa olla liiketoimintahistorian ja -ennusteiden paras.
 - Huomioitava tavoiteinflaation ja todellisen inflaation ero

Liikearvon arvonalentumistestaukset - Finanssivalvonnan näkemyksiä

- Diskonttauskorko
 - Kun diskonttauskorkona käytetään pääomakustannusten painotettua keskiarvoa, vieraan pääoman kustannuksessa tulee ottaa huomioon tarkasteluhetken luottoriskipreemio, vaikkei yhtiön tarkasteluhetken lainakannassa tai luottoriskipreemioissa olisi muutoksia
- Arvonalentumistestauksen ajankohta
 - Epävarmassa markkinatilanteessa testaus on tehtävä tarvittaessa useammin
 - Mikäli testaus suoritetaan keskellä vuotta, tulisi tuloksista antaa tietoja myös osavuosikatsauksessa
- Herkkyysanalyysi
 - Herkkyysanalyysitiedoista olisi käytävä selvästi ilmi arvonalentumistestauksen osoittamat puskurit sekä keskeiset oletukset, joille arvonalentuminen on herkin
 - Herkkyysanalyysitietojen perusteella olisi saatava käsitys oletusten arvoista testauksessa sekä muutoksista, jotka nollaisivat puskurin

Pääoman hallinta

Pääoman hallinnasta kerrottavan tulee perustua johdolle raportoituun

- Pääoman määritelmässä on eroja eri yhteisöjen välillä
- Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot (IAS 1.134-136)
 - Kuvaus tavoitteista, periaatteista ja prosesseista
 - Määrälliset yhteenvetotiedot
 - Tulee perustua johdolle sisäisesti annettuihin tietoihin
 - Yllä olevien muutoksista tulee kertoa ja esittää tietoja

Pääoman hallinta

- Finanssivalvonnan selvityshavaintoja ja näkemys

- Suurin osa yhtiöistä esitti paljon samoja vakiolauseita.
- Alle puolet yhtiöistä kertoi selvästi, mitä yhtiö hallinnoi pääomana.
- Suurin osa yhtiöistä kertoi jotakin nettovelkaantumisasteeseen tai omavaraisuusasteeseen liittyen.
- Noin puolet yhtiöistä kertoi jonkin numeerisen tavoitteen.
- Eräät yhtiöt kertoivat pääoman hallinnan yhteydessä kovenanteistaan.
- Suurin osa yhtiöistä esitti liitetiedon muuttumattomana edellisvuodesta, vain luvut päivitettyinä.

- Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan pääoman hallinnasta esitetyt tiedot ovat tärkeässä asemassa mm. muodostettaessa käsitystä yhtiön riskeistä sekä yhtiön kyvystä kestää odottamattomia, negatiivisia tapahtumia.

Johdon harkinta ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Johdon harkinta ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät - sääntelyä

- Taloudelliset raportit perustuvat suurelta osin pikemminkin arvioihin, harkitaan perustuviin ratkaisuihin ja malleihin kuin täsmälliseen esittämiseen. (IFRS viitekehys, OB11)
- Yhtiön on esitettävä tilinpäätöksessä tiedot (IAS 1.122, IAS 1.125)
 - Johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista yhtiön laatimisperiaatteita sovellettaessa, joilla on ollut eniten vaikutusta tilinpäätökseen
 - Johdon tulevaisuutta koskevista oletuksista ja arvioihin liittyvistä epävarmuustekijöistä, jotka voivat aiheuttaa merkittävän riskin kirjanpitoarvojen muuttumisesta seuraavan tilikauden aikana
- Tilinpäätöstietojen perusteella tulisi ymmärtää, millaisia harkintaan perustuvia ratkaisuja johto tekee tulevaisuuden ja muiden arvioihin liittyvän epävarmuuden suhteen. (IAS 1.129)
- Luonteen ja kirjanpitoarvojen (IAS 1.125) lisäksi yhtiön tulisi esimerkiksi esittää (IAS 1.129)
 - epävarmuustekijöiden luonne
 - epävarmuustekijän odotettu toteuma tai mahdollinen vaihteluväli
 - selostus muutoksista, jotka on tehty kyseisiä omaisuuseriä ja velkoja koskeviin aikaisempiin oletuksiin, jos epävarmuus on edelleen olemassa

Johdon harkinta ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät - Finanssivalvonnan selvityshavainnot

- Paljon vakiolauseita - toistetaan usein IFRS-standarditekstiä
- Suppeasti yhtiökohtaisia tietoja
- Yhtiön tiedot ovat usein pysyneet samana vuodesta toiseen
- IAS 1.122:n mukainen harkinta sekoitetaan toisinaan IAS 1.125:n mukaisiin arvioihin
- Tase-erien kirjanpitoarvoja esitetään harvoin eikä liitetietoihin juurikaan viitata
- Yhden teemaselvityksessä olleen yhtiön tiedot olivat esimerkilliset

Johdon harkinta ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät - Finanssivalvonnan näkemyksiä

- Johdon tekemät harkintaan perustuvat ratkaisut ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät korostuvat taloudellisesti vaikeina aikoina
- IFRS IC:n kannanottoon koskien merkittävää harkintaa tulee kiinnittää huomiota
- Tietojen esittäminen auttaa sijoittajia ymmärtämään, miten harkinta on vaikuttanut tilinpäätöserien luokitteluun, kirjaamiseen ja arvostamiseen
- Tiedot keskeisistä oletuksista ja arvioista parantavat tilinpäätöstietojen merkityksellisyyttä, luotettavuutta ja ymmärrettävyyttä (IAS 1BC81)
- Yhtiökohtaisten ja selkeiden tietojen tärkeys (ei standarditekstin toistoa)
- Tietojen jokavuotinen uudelleenarviointi, olennaisuus
- Uudet tulevat IFRS-standardit vaativat enenevässä määrin johdon harkintaa

Osavuosisikatsaukset

Merkittävien tapahtumien korostaminen

- Osavuositarkastukseen sisältyy vuositilinpäätöstä enemmän arvioita (IAS 34.41) ja olennaisuutta on arvioitava suhteessa osavuositarkastuksen taloudelliseen informaatioon (IAS 34.23)
- Osavuositarkastuksissa on esitettävä muun muassa
 - merkittävät tapahtumat ja liiketoimet, jotta muutos taloudellisessa asemassa viimeisimmän tilikauden päättymisestä ymmärretään (IAS 34.15)
 - johdon arvioissa tapahtuneet muutokset (IAS 34.16A(d))
 - lainan hoitamisen laiminlyönti tai lainasopimuksen ehtojen rikkominen, jota ei ole korjattu ennen raportointikauden päättymistä (IAS 34.15B(i))
 - kirjatut arvonalentumiset (IAS 34.15B(b))
 - osavuositarkastuksen päättymisen jälkeiset tapahtumat (IAS 34.16A(h))
- Merkityksellisistä tiedoista on esitettävä selvitys viimeisimpään vuositilinpäätökseen sisältyvistä tiedoista ja päivitettävä kyseiset tiedot (IAS 34.15C)
- Kuvaus liikkeeseenlaskijan liiketoimintaan liittyvistä merkittävistä lähiajan riskeistä ja epävarmuustekijöistä (AML 7:11§ 2 mom)
- Tilintarkastuskertomuksessa on ilmoitettava, jos tilikauden ensimmäiseltä kuudelta kuukaudelta laadittua osavuositarkastusta ei ole laadittu sitä koskevien säännösten mukaisesti (AML 7:8 § 2 mom)

Osavuositarkastukset - Finanssivalvonnan näkemyksiä

- Johdon on jokaista osavuositarkastusta laatiessaan arvioitava yhteisön kykyä jatkaa toimintaansa
- Vuositilinpäätöksessä esitetyt toiminnan jatkuvuutta koskevat olennaiset epävarmuustekijät tulisi toistaa ja päivittää myös osavuositarkastuksessa
- Yhtiön tulisi kertoa, mikäli johdon arvioihin liittyvissä epävarmuustekijöissä on tapahtunut olennaisia muutoksia vuositilinpäätöksen jälkeen
- Yhtiön tulisi kertoa uusista merkittävistä rahoitussopimuksista sisältäen niiden määrät, tärkeimmät ehdot mukaan lukien kovenantit ja erääntymiset, sekä kuvata maksuvalmiusriskin hallintaa

IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen

ESMA selvitti IFRS 3:n soveltamista Euroopassa

Nina Lindeman, tilinpäätösasiantuntija

- ESMAn selvitys IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen*
 - Selvityksen taustoja
 - Julkaistun raportin tavoite
- IASB:n IFRS 3 käyttöönoton vaikutusten arviointi
- ESMAn selvityksen tuloksia
 - Aineettomat hyödykkeet ja ehdolliset velat
 - Liikearvon kirjaaminen ja määrittäminen
 - Ehdollinen vastike
 - Liiketoiminnan määritelmä
 - Tarkastelujakson aikana tehdyt korjaukset käypiin arvoihin
- Finanssivalvonnan havaintoja ja suosituksia

- ESMAN tekemän selvityksen taustalla:
 1. Lisääntynyt aktiviteetti yrityskauppamarkkinoilla sekä halu ohjeistaa yhtiöitä
 - Liiketoimintojen yhdistämiset usein tilinpäätöksen kannalta merkittäviä liiketoimia
 - Tilinpäätöskäsittelyyn liittyy johdon harkintaa edellyttäviä arvioita
 2. IASB:n lausuntopyyntö liittyen IFRS 3 käyttöönoton vaikutusten arviointiin (Post Implementation Review)

- IASB:n toinen Post Implementation Review, jossa uuden tai uudistetun standardin käyttöönottoa arvioidaan
- Vaiheessa 1 IASB keräsi tietoa IFRS 3:n soveltamisesta
 - Julkaisu lausuntopyynnön 01/2014, jonka kommentointiaika päättyi 05/2014
- Vaiheessa 2 IASB arvioi lausuntokierroksella saatuja vastauksia
 - IASB julkaisee analyysinsä pohjalta raportin ja lausunnon palautteista (*Report and Feedback Statement*), arvio Q1 2015)
- Mahdollisiin ongelmiin reagointi:
 - Vuosittaiset IFRS-standardien parannukset tai kapea-alainen standardimuutos
 - Merkittävät ongelmat voivat johtaa koko standardin uudelleenarviointiin sekä kaikkien IASB:n sääntelyhankkeiden tärkeysjärjestyksen muuttamiseen

- Tehdyn selvityksen laajuus
 - 56 eurooppalaista yhtiötä
 - 66 liiketoimintojen yhdistämistä 11 eurooppalaisessa maassa
 - Valituista yhtiöistä suurin osa oli tehnyt merkittäviä liiketoimintojen yhdistämissiä
 - Lisäksi joitakin yhtiöitä valittu valvontahavaintojen perusteella

 - Yhteenlaskettuina
 - luovutetut vastikkeet 76 miljardia
 - syntyneet liikearvot 41 miljardia
 - tunnistetut aineettomat hyödykkeet 36 miljardia

- ESMA julkaisi 16.6.2014 selvityksen perusteella raportin
 - ”Review on the application of accounting requirements for business combinations in IFRS financial statements”

- Raportin tavoite
 - Antaa yleiskuva siitä, miten IFRS 3 -vaatimuksia on sovellettu 2012 tilinpäätöksissä
 - Esittää jokaisesta ESMAn havainnosta:
 1. Johtopäätös ja suosituksia yhtiöille
 2. IASB:lle huomioita vastauksena IASB:n kommenttipyyntöön liittyen IFRS 3 PIR -prosessiin.

- ESMAN selvityksessä tarkasteltuja aiheita:
 - Aineettomat hyödykkeet ja ehdolliset velat
 - Liitetiedot käyvän arvon määrittelyssä käytetyistä menetelmistä
 - Liikearvon tai edullisesta kaupasta syntyvän voiton kirjaaminen ja määrittäminen
 - Pakollinen ostotarjous
 - Ehdollinen vastike
 - Liiketoiminnan määritelmä
 - Tarkastelujakson aikana tehdyt korjaukset käypiin arvoihin

- Yleisesti ottaen liitetiedot ymmärrettäviä ja vertailukelpoisia:
 - Yli 80 % yhtiöistä kertoi, miten määräysvalta saavutettiin sekä esitti hankinta-ajankohdan jälkeisen liikevaihdon ja voiton/tappion
- Joissakin tapauksissa annetut liitetiedot eivät olleet yhtiökohtaisia (ns. ”boilerplate”)
- Joissakin tapauksissa annettuja tietoja ei oltu esitetty yhdeksi liitetiedoksi koottuna tai ne jopa puuttuivat kokonaan

Viesti yhtiöille:

- Liitetietojen tulisi olla yhtiökohtaisia
- Suositus on esittää tiedot koottuna yhteen liitetietoon

Viesti IASB:lle:

- ESMA tukee IASB:n *Disclosure Initiative* -projektia liitetietojen parantamiseksi

- Noin 90 % yhtiöistä esitti yhteenvedon hankittujen varojen ja velkojen käyvistä arvoista
 - Monesti eriä yhdistelty hyvin yleiselle tasolle
- 77 % yhtiöistä tunnisti muita aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvon
 - Muut tunnistetut aineettomat hyödykkeet liittyivät useimmiten asiakassuhteisiin ja markkinointiin
- Harva yhtiö tunnisti ehdollisia velkoja eikä niistä esitetty tietoja

Viesti yhtiöille:

- Suositus esittää tiedot hankituista varoista ja veloista tarkemmalla tasolla
- Kehotus tunnistaa ehdolliset velat IFRS 3 vaatimusten mukaan

Viesti IASB:lle:

- Suositus selventää asiakassuhteisiin liittyvän aineettoman hyödykkeen tunnistamiseen liittyvää ohjeistusta
- Tulisiko ehdollisen velan käsittely olla vastaava kuin IAS 37 mukaan?

- Melkein 90 % yhtiöistä kirjasi liikearvoa
 - Edusti keskimäärin 45 % kaikista tunnistetuista aineettomista hyödykkeistä
- 23 % yhtiöistä ei tunnistanut muuta aineetonta hyödykettä kuin liikearvon
- Laadullinen kuvaus liikearvon muodostavista tekijöistä oli usein ”boilerplate”

Viesti yhtiöille:

- Varmistus, että kaikki erillisinä tunnistettavat aineettomat hyödykkeet on tunnistettu
- Tulisi kertoa tarkemmin liikearvon muodostavista tekijöistä, mm. miten synergiat on määritelty ja milloin niiden odotetaan toteutuvan

- Melkein 20 % yhtiöistä oli sopinut ehdollisesta vastikkeesta
 - Vain 36 % kertoi, miten ehdollisen vastikkeen käypä arvo määriteltä
 - Noin puolet kertoi arvojen mahdollisen vaihteluvälin
- Joissakin tapauksissa myyjän tuleva työpanos virheellisesti laskettu osaksi ehdollista vastiketta
- Joissakin tapauksissa ehdollisen vastikkeen käyvän arvon muutokset virheellisesti kirjattu korjaamaan liikearvoa

Viesti yhtiöille:

- IFRS 3:n vaatimukset ovat selvät ja niitä tulisi noudattaa

- Onko kyseessä varojen hankinta vai liiketoiminnan hankinta?
 - Arvio vaatii johdon harkintaa
 - Paria poikkeusta lukuun ottamatta yhtiöt eivät kertoneet harkinnasta
- Valvojien kokemusten perusteella liiketoiminnan tunnistaminen on haastavaa esim. sijoituskiinteistöalalla, kaivannaisteollisuudessa ja lääketeollisuudessa

Viesti yhtiöille:

- Ottaen huomioon käytetty johdon harkinta, suositus on esittää harkinnasta IAS 1.122:n vaatimat tiedot

Viesti IASB:lle:

- Rohkaisu jatkaa liiketoiminnan määritelmän kehittämistä ja lisätä ohjeistusta siitä, mikä katsotaan liiketoiminnaksi

Tarkastelujakson aikana tehdyt korjaukset käypiin arvoihin

- Mikäli liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitokäsittely on alustava, tulisi kertoa mm. syyt sekä se miltä osin se on alustava
 - Puolet yhtiöistä kertoi kirjanpitokäsittelyn olevan alustava
 - Vain 40 % näistä kertoi syistä tähän tai sen, mihin eriin voisi tulla muutosta
- Joissakin tapauksissa oli epäselvää oliko arvojen määrittäminen kesken vai käytettiinkö tarkastelujaksoa ”kaiken varalta”

Viesti yhtiöille:

- Tarkastelujaksoa tulisi käyttää vain, jos käypien arvojen määrittäminen on kesken
- Kehotus kertoa IFRS 3.B67:n tiedot

Viesti IASB:lle:

- IASB voisi vielä harkita kyseisiä liitetietovaatimuksia, koska moni yhtiö hyödyntää tarkastelujaksoa tarkentamatta minkä erien osalta kirjanpitokäsittely on kesken

- IFRS 3 ei sisällä suoraa vaatimusta esittää tietoa käypien arvojen määrittämiseen käytetyistä menetelmistä
- Vain 35 % esitti joitakin tietoja menetelmistä käypien arvojen määrittämiseksi:
 - Viittaus käytettyyn ulkopuoliseen asiantuntijaan muttei menetelmiä
 - Joitakin seikkaperäisempiä selvityksiä käytetyistä menetelmistä

Viesti yhtiöille:

- ESMA muistuttaa yhtiöitä, että IAS 1.125–129 vaatii tietoa arvioihin liittyvistä keskeisistä epävarmuustekijöistä, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen arvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana.
=> Tulisi harkita liiketoimintojen yhdistämisen käypien arvojen osalta

Edullisesta kaupasta syntyvän voiton kirjaaminen ja määrittäminen

- 11 % yhtiöistä raportoi edullisen kaupan, jossa hankittujen nettovarojen arvo ylitti kauppahinnan
- Edulliset kaupat eivät ole harvinaisia myöskään valvojen kokemusten pohjalta
 - Esim. kun tunnistettujen aineettomien hyödykkeiden arvo korkea
- Liitetiedot edullisen kaupan syistä usein ”boilerplate” tai puuttuivat kokonaan

Viesti yhtiöille:

- Tulisi esittää vaaditut liitetiedot ja niissä tarkempaa tietoa edulliseen kauppaan liittyvistä seikoista

Viesti IASB:lle:

- Tarkennus vaatimukseen esittää tiedot edullisen kaupan syistä
- Tulisi harkita poikkeusta IAS 37:een liittyen tiettyjen varausten ja velkojen kirjaamiselle, esim. tulevat uudelleenjärjestelykustannukset

- Uudistetun IFRS 3 (2009) vaatimusten noudattaminen on parantunut
- Haasteellisia alueita, joista Finanssivalvonta on pyytänyt lisäselvityksiä, ovat muun muassa:
 - Hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen käypien arvojen määrittäminen
 - Käänteisen hankinnan tunnistaminen ja analysointi
 - Hankinta-ajankohdan määrittäminen
 - Muiden aineettomien hyödykkeiden tunnistaminen ja liikearvon määrittäminen
 - IFRS 3 soveltamisalan ulkopuoliset saman määräysvallan alaiset liiketoimintojen yhdistämiset

➡ Tehdyn analyysin dokumentointi tärkeää

Uudet IFRS 10–12 konsolidointistandardit ESMAn painoalueina (ECEP)

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös*

IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt*

IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä*

- Standardit astuneet voimaan EU:ssa viimeistään 1.1.2014 alkaen
- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* selkeyttää konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteita ja korostaa määräysvallan käsitettä
 - Määräysvallan käsite kattaa myös strukturoidut yhteisöt, joista ennen säädettiin erikseen SIC-12
- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* luokittelee yhteiset järjestelyt kahteen ryhmään
 - Yhteisyrietykset ja yhteiset toiminnot
 - Yhteisyrietyksosuuksille vain yksi sallittu yhdistelymenetelmä, pääomaosuuksien menetelmä
- IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* laajentaa ja tarkentaa liitetietovaatimuksia liittyen kaikkiin osuuksiin muissa yhteisöissä
 - Uusia liitetietovaatimuksia erityisesti strukturoiduista yhteisöistä

- Käytiin läpi miten listayhtiöt ovat kertoneet käyttöönotosta ja sen vaikutuksista tilinpäätökseen
- Suurin osa yhtiöistä otti uudet standardit käyttöön 2014
 - 10 % yhtiöistä sovelsi uusia standardeja jo vuonna 2013
 - Näistä vaikutusta kirjanpitokäsittelyyn oli yli puolella yhtiöistä
 - Vuonna 2014 käyttöön ottaneilla yhtiöillä IFRS 10:n, IFRS 11:n ja IFRS 12:n myötä tulleita muutoksia oli noin 10 % yhtiöistä
 - Yli 80 % yhtiöistä vaikutusta ainoastaan liitetietoihin

- Eniten vaikutuksia IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* käyttöönotosta (havainnot sekä 2013 että 2014):
 - Yhtiöt, joilla oli merkittäviä yhteisyrityksomistuksia, jotka ennen uuden standardin käyttöönottoa yhdisteltiin suhteellisella yhdistelymenetelmällä (5 % kaikista listayhtiöistä)
 - Yhteisyrityksosuuksille vain yksi sallittu yhdistelymenetelmä, joten pääomaosuusmenetelmän käyttöön siirtyminen pakollista
 - Yhteisjärjestelyn luokittelunmuutokset (vajaassa 10 % kaikista listayhtiöistä):
 - Yhteisyrityksestä yhteiseksi toiminnoksi
 - Tytäryrityksestä yhteiseksi toiminnoksi
 - Tytäryrityksestä yhteisyritykseksi

- Konzernitilinpäätöksen laatiminen ja siihen liittyvät liitetiedot (IFRS 10, IFRS 12)
 - Määräysvallan arvioiminen ja siihen liittyvät merkittävät harkintaan perustuvat ratkaisut
 - Erityisesti sijoitusrahastot ja arvopaperistamiset
 - Liitetiedoissa tulee esittää
 - Määräysvallan arvioinnissa merkittävät harkintaan perustuvat ratkaisut ja oletukset
 - Tietoja osuudesta, joka määräysvallattomilla omistajilla on konsernin toiminnoista rahavirroista
 - Merkittävien rajoitusten luonne ja laajuus
 - Tietoja niiden riskien luonteesta, jotka liittyvät osuuksiin strukturoituihin yhteisöihin
 - Riskeissä tapahtuneet muutokset

- Yhteisjärjestelyn osapuolien taloudellinen raportointi (IFRS 11, IFRS 12)
 - Yhteisjärjestelyn luokittelussa käytetty harkinta koskien
 - Oikeudellista muotoa ja sopimusehtoja
 - Muita tosiseikkoja ja olosuhteita sekä miten nämä vaikuttavat osapuolten varoja koskeviin oikeuksiin ja velkoja koskeviin velvoitteisiin
 - Liitetiedot tulee esittää
 - Yhteisjärjestelyn luokittelussa käytetty harkinta ja käytetyt oletukset
 - Tiedot, joiden avulla tilinpäätöksen käyttäjä voi arvioida yhteisjärjestelyssä olevien osuuksien luonnetta, laajuutta ja taloudellisia vaikutuksia
 - Yhteisyrityksistä esitettävä IFRS 12.B12–13:n mukaiset tiedot
 - Harkinnan mukaan myös muita tietoja

- IFRS 10 ja IFRS 11 käyttöönnotosta johtuvat merkittävät muutokset
 - Kaikista merkittävistä muutoksista tytäryrityksen tai yhteisjärjestelyn kirjanpitokäsittelyyn tulee esittää:
 - Käytetty harkinta ja käytetyt oletukset
 - Muutoksen vaikutukset ja laatimisperiaate
 - Mikäli yhtiö on soveltanut sijoitusyhteisöpoikkeusta, tulee tästä kertoa
- Samankaltaisten yhteisöjen osuuksista annettavien tietojen yhdistäminen
 - Yhtiö harkitsee, kuinka yksityiskohtaisella tasolla tiedot on tarpeellista esittää
 - Liitetiedoissa esitettävä tieto siitä, kuinka yhtiö on yhdistänyt osuutensa samankaltaisissa yhteisöissä

Tiedonantovelvollisuuden sääntelystä ja valvonnasta

Ville Kajala, johtava asiantuntija

Anu Lassila-Lonka, markkinavalvoja (8.12.)

Minna Toiviainen, markkinavalvoja (4.12.)

Tulossa olevia sääntelymuutoksia

- Avoimuusdirektiivin muutos saatettava voimaan 27.11.2015 mennessä
- Direktiivin lähtökohta: jatkossa julkistettava vain tilinpäätös ja puolivuotiskatsaus
- Kansallisesti mahdollisuus vaatia neljännesvuosikatsauksia
 - Suhteellisuusperiaate otettava huomioon (erityisesti PK-yritysten osalta), katsausten sisältövaatimusten kohdistuttava sijoituspäätöksiin vaikuttaviin seikkoihin
 - Arvioitava, voiko neljännesvuosittainen raportointi johtaa sijoitustoiminnan lyhytjännitteisyyteen tai korottaa PK-yritysten listautumiskynnystä
- Kaivannaisteollisuutta tai aarniometsien puunkorjuuta harjoittavien yritysten raportoitava vuosittain maksuista valtioille

- Tilinpäätösten ja osavuosisikatsausten saatavilla pitoaika pitenee 5 vuodesta 10 vuoteen
- Siirtyminen XBRL-raportointiin 1.1.2020 alkaen?
 - ESMA valmistelee tarkempaa sääntelyä ja vaikutusarviota
- Kansallisten tiedotevarastojen verkottaminen
 - ESMA:n ylläpitämä portaali
 - Yhtenäiset tekniset vaatimukset kansallisille tiedotevarastoille
 - ESMA valmistelee tarkempaa sääntelyä

- Liputusvelvollisuus laajenee kattamaan myös käteisselvittävät johdannaiset
 - Kansalliset laajennukset liputusvelvollisuuteen poistettaneen pääosin avoimuusdirektiivin muutokset voimaansaattamisen yhteydessä
- Liputusvelvollisuus syntyy erikseen:
 - Suoran ja välillisen ääniosuuden yhteismäärästä (9-10 art.)
 - Johdannaisinstrumenteista (13 art.)
 - Em. ”korien” yhteismäärästä

- Asetusta sovelletaan 3.7.2016 alkaen
 - Vaikutuksia erityisesti AML 6,8 ja 12-14 lukuihin
 - Lisäksi direktiivi markkinoiden väärinkäytön rikosoikeudellisista seuraamuksista, joka kriminalisoi sisäpiirintiedon laittoman ilmaisemisen ja markkinoiden vääristämisen yrityksen
- Jatkuva tiedonantovelvollisuus: liikkeeseenlaskijaan välittömästi liittyvä sisäpiirintieto julkistettava
 - Tiedon julkistamisen lykkääminen edelleen mahdollista

- Tarkennuksia sisäpiirirekisterin ylläpitoa koskeviin vaatimuksiin ja rekisterin tietosisältöön
- Johdon kaupankäyntiä koskevat tiedot ("julkinen sisäpiirirekisteri") julkistettava 3 työpäivän kuluessa kaupasta
 - Vaatimus laajenee koskemaan myös jvk-kauppoja ja sijoitussidonnaisia vakuutuksia sekä ns. vaikutusvaltaisten kauppajien kauppajia
 - Julkistamisen raja-arvo 5 000 eur / kalenterivuosi, mahdollisuus korottaa kansallisesti 20 000 euroon
 - Julkistaminen pörssitiedotteella, tiedote toimitettava tiedotevarastoon ja pidettävä saatavilla liikkeeseenlaskijan internetsivuilla vähintään 5 vuotta
 - Kansallisesti mahdollisuus säätää, että viranomaisen julkistaa pörssitiedotteen liikkeeseenlaskijan sijaan
- Suljettu ikkuna 30 päivää ennen tilinpäätöksen tai osavuosikatsauksen julkistamista, poikkeukset mahdollisia

Havainnot listayhtiöiden tiedottamisesta

- AML:n 6:4 § mukaiset tiedot julkistettava johdonmukaisesti
 - Onko yhtiö tiedottanut samasta asiasta jotain jo aiemmin
 - Onko yhtiö tiedottanut samanlaisesta asiasta aiemmin pörssitiedotteella
 - Miten sijoittajat ja muut markkinoilla toimivat ovat yleensä reagoineet saman tyyppisiin tietoihin
- Myönteiset ja kielteiset seikat tiedotettava samalla painoarvolla
- Johdonmukaisuus pörssitiedotteella ja lehdistötiedotteella tiedotettavissa asioissa
- Esimerkkejä:
 - ”Kustannussäästöohjelmalla tavoitellaan x M€ vuotuisia säästöjä”
 - Miten ohjelma etenee ja saavutettiin tavoitteet
 - ”Yrityskaupasta arvioidaan syntyvän x M€ vuotuiset synergiaedut”
 - Syntyikö synergioita
 - ”Uuden projektin odotetaan kasvattavan liikevaihtoa x M€”
 - Miten tavoite toteutui vai luovuttiin projektista

- Tiedotteen keskeisen sisällön tulisi käydä ilmi otsikosta
 - Tiedotteen otsikon ja sisällön tulisi vastata toisiaan
 - Pelkkä ”pörssitiedote” ei ole hyvä otsikko
 - Jos tiedote sisältää tulosvaroituksen, tämän tulisi ilmetä otsikosta; ei ”piilotettuja tulosvaroituksia”
- Tiedotteeseen kokonaisuuden kannalta relevantit asiat
 - Jos liian paljon asiaa, sijoittajan vaikea erottaa, mitkä asioista ovat merkityksellisiä
- Tiedotteen tulisi olla ymmärrettävä
 - Alan erityistuntemusta vaativia tietoja olisi hyvä ”avata”

- Tosiasiallinen mahdollisuus saavuttaa
 - Ei liian optimistisia
 - Ei välttämättä sama kuin yhtiön sisäinen budjetti
- Perusteet tulisi dokumentoida sisäisesti
 - Esim. miltä osin poikettu budjetista
- Tulosennuste voi olla myös verbaalinen
- Tulosennusteen sallittu liikkumaväli
 - Voidaan määritellä usealla eri tavalla (esim. suhteellisena, euromääräisenä)
 - Olennainen poikkeama
 - Tulosvaroituksen antamisen arviointi

Tulevaisuudennäkymien esittämisen tulisi olla yksiselitteistä ja selkeää

- Mikä tulos ja mille ajanjaksolle
 - Pelkän tulos-termin käyttäminen ei ole suositeltavaa: esim. ”Vuoden 2015 tuloksen ennakoidaan ylittävän merkittävästi edellisvuoden tason”
 - ”Ennakoimme, että meillä on hyvät edellytykset kasvattaa kannattavuutta”.
 - Mitä erää tulosestimateeseen sisältyy
- Olisi hyvä erottaa muusta samassa yhteydessä annettavasta informaatiosta
 - Esim. pitkän aikavälin tavoitteita ei tulisi esittää näkymien yhteydessä

- Toimintakertomuksessa ja osavuosisikatsauksessa tulisi sanallisesti selostaa katsauskauden tuloksen ja taloudellisen aseman muodostumiseen vaikuttaneita seikkoja
 - Liikevaihdon ja kannattavuuden kehitykseen vaikuttaneet seikat
 - Kysyntä, hinnat, valuuttakurssit, raaka-aineet...
 - Tase-erien muutokset
 - Käyttöpääoma, rahoitusasema
- Pelkkä tunnuslukujen luetteleminen vertailutietoineen ei ole riittävää
- Ns. johdettuja tunnuslukuja (ei-IFRS tunnuslukuja) ei tulisi esittää ilman, että samalla esitetään myös vastaava raportoitu tunnusluku
 - Tunnuslukutaulukko
 - Selostus katsauskauden tuloksen ja taloudelliseen aseman muodostumiseen vaikuttaneista seikoista

Mahdollisimman yhtiökohtainen kuvaus riskeistä ja epävarmuustekijöistä

- Ei yleisiä riskikuvauksia, jotka sopisivat mihin tahansa yhtiöön
- Mahdollisuuksien mukaan myös kuvaus riskien ja epävarmuustekijöiden toteutumisen merkityksestä yhtiölle
 - Herkkyysanalyysit käyttökelpoisia
- Pelkkä riskienhallinnan kuvaaminen ei ole riittävää

- Laajuudessa eroja yhtiöiden välillä
 - Niukka tiedotuslinja; vain ”pakolliset” tiedotteet
 - Tiedotetaan hyvin laajasti ja läpinäkyvästi
- Useat listayhtiöt laatineet kirjallisen tiedonantopolitiikan, monet myös julkaisseet sen kotisivuillaan
 - Olennaisten tiedotettavien asioiden määrittely
 - Suositeltavaa laatia, yhtiö päättää itse julkaisemisesta
 - Tukee johdonmukaista tiedottamista
 - Julkaiseminen edesauttaa markkinoita ymmärtämään yhtiön tiedottamislinjaa

